

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 30 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

VOSZKERESZTŐ
STAUBER JOZSEF.

Csütörtök, június 10

Stanislaw visszafoglalása.

— Görznel és Gradiskánál visszavertük az olaszokat. —

Budapest, június 9. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Dnyeszterfőldre délre oroszok ismét tért vesztettek. Szövetséges csapatok sokszoros időzési harcok között győzelmesen előnyomulva tegnap elérték Kolomeától északra a Kulakowce—Korszov vonalat, elfoglalták az ottyniai magaslatokat és este birtokukba vették Stanislawt. Tovább nyomultak Halics felé. A nap folyamán ötezeröttszázharvan orosz fogoly került kezünkre. Az arcvonal többi részén Galiciában és Lengyelországban semmi jelentős esemény nem történt.

Olasz hadszíntér:

Első nagyobb támadását, amelyet ellenség tegnap délután egy gyaloghadosztállyal görzi hídfő ellen indított, olaszok súlyos veszteségek mellett visszaverték. Olaszok tüzésükben ösztönöztek vissza és kénytelenek voltak több ágyút ott hagyni. Ugyanaz a sors érte ellenség támadási kísérleteit Gradiskánál és Monfalconenál is. A karintiai határon a Ploeken szorosától keletre folyó harcok és a kölcsönös ágyútűz karintiai és tirolli záróerőink területén tovább tartanak.

Balkáni hadszíntér:

A szerb határon itt-ott csatározások és ugyancsak jelentéktelen tüzéségi harcok voltak. Korytonál egy osztrák-magyar egyenruhákban megjelent montenegrói bandát azétugrasztottunk. Höfer altábornagy, a vesérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kovno felé halad a német támadás.

Berlin, június 9. Nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Loretto magaslat keleti lejtőjén támadást indított ellenséges erőket tegnap délután tüzelésünkkel elfűztük. Ugyanannak a magaslatnak délkeleti lejtőjén egy ellenséges támadás megghiusult. Május kilencedike óta már nagyrészt franciák birtokában levő Neuville falu utolsó házcsoportjait ma éjjel ellenségnek átengedtük. Neuville-től délre ismételt támadásokat franciák súlyos veszteségek mellett visszaverték. Heburthen-től délkeletre eső vidéken harc franciáknak reggeli órákban megghiusult támadása után ismét folyamatban van. Bois de Pretrében egy ellenséges támadást vérsen visszautasítottunk, csak első árunk egy kis részéért folyik még a harc.

Keleti hadszíntér:

Windau keleti partján Kubilit (Kurschnyól északkeletre) elfoglaltuk. Délnyugat felől támadó csapataink Szawle városához közelednek. Dubissa mellett ellenség északi szárnyát átkaroló támadásokkal délkeleti irányban visszavertük. Legelső vonalaink elérték Betigula—irgizel országutat. Nyementől délre oroszok Dambowa-ruda és Kozliski melletti makacs harcok után megkezdtek Kowno felé a visszavonulást. Háromszáz foglyot ejtettünk és két gépfegyvert zsákmányoltunk. Tovább-üldözés közben birtokunkba vettük, Kowno felől betörtélvén. Mariampol—Kowno országutat.

Délkeleti hadszíntér:

Przemysltől keletre helyzet változatlan. Zurawnótól északkeletre Linsingen tábornok csapatai megállítottak egy orosz támadást, tovább délre. Halicstól nyugatra és Jeapoltól nyugatra fekvő magaslatokért még folyik a harc. Stanislaw immár birtokunkban van. Négyezeröttszáz orosz elfoglaltunk és tizenhárom gépfegyvert zsákmányoltunk. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Stanislaw.

Arad, június 9.

Töméntelen vérrel átitatott név került újra győzelmeink krónikájába. Stanislawt elfoglaltuk. A márciusi és áprilisi harcokban rendkívül heves harcok folytak ennek a jelentős vasuti csomópontnak birtokáért. Az oroszok ép oly szívósan, reugeteg emberáldozat árán védtek, akár a néhány hét előtt elfoglalt Stryjt. A Kalusz körüli győzelem után Stanislaw sorsa se lehetett kétséges. Ma a szövetséges csapatok bevonultak ebbe a városba, a miután az oroszok ezzel általános visszavonulásuk állomását elhagyták, kétségtelen, hogy mindörökké kellett bucsut venniök a több hónap óta sajnargatott várostól.

Stanislaw elfoglalása által délkelet felől is szűkült a kör, amelyet a szövetségesek Lemberg körül egyre összszébb vonnak. Nyugatról Przemysl és Mosciska, északnyugat felől Jaroslau, délről Stryjt a főbb pontjai a szövetségesek vasgyűrűjének. Stanislaw nemcsak a Bukovina felé való előnyomulást vágja el az oroszok útjából, de erősen veszélyezteti azok lembergri hadállásait, amennyiben ezzel az osztrák-magyar és német csapatok vonulása jóval mélyebbre nyult, s ha az oroszok az oldaltámadás veszedelmét ki akarják kerülni, akkor alkalmazkodniok kell az új helyzethez. Az alkalmazás pedig újabb hátrálást jelent Nikolajevics Miklós nagyherceg csapataira nézve.

Most már Lemberg felszabadításáért kezdődik a harc. Kétségtelen,

hogy az oroszok óriási erőfeszítése fogják védeni ezt a helyet, a melynek elvesztése teljesen betejezné és eldöntené a galíciai hadjáratot. Bizonyos, hogy Lemberg elvesztésének óriási hatása lesz a külföldre, úgy a harcban álló, mint a semleges államokra nézve. Oroszország szövetségeseinek osalódása teljes lesz. A gőzhenger a kárpáti kirándulás után Galiciából és Bukovinából visszatér kiinduló pontjára, a nélkül, hogy ez alatt az orosz föld jelentős részének elhódítását meg tudta volna akadályozni. A „husapító“, — a hogy a franciák ujabban az oroszokat elkeresztelték, csak a maga testét vagdosztta meg, mialatt a visszavonulást lassítani igyekezett. A semleges államok szeme előtt pedig nem a félelmetes orosz birodalom, hanem egy letört hadsereg és egy forrongás előtt álló ország fog állani. Az oroszok, a míg csak lehet, igyekezni fognak ezt a rájuk nézve katasztrófális napot elhárítani, a tragédia végét elnyújtani, — de sokáig az sem sikerülhet. A Lemberghez vezető vasutvonalak mindegyike: a przemysli, a stryji és a stanslawi a szövetségesek kezébe jutott. Lemberget kilenc hónap alatt bizonyára jól megerősítették, de az utolsó harcok megmutatták, hogy tüzéségünkkel szemben ezek a megerősítések nem jelentenek leküzdhetetlen akadályt.

Erthető, ha minden diadalunknál a türelmetlen vágy egy állomással

előbbre ugrik. De az is természetes, hogy Przemysl után Lemberg viszszerzéséért lobog legélénkebben a sóvárgás sziveinkben. Galicia szép fővárosának meghódításával teljesen talpra áll az orosz fegyverek pusztító útjába jutott, sokat szenvedett tartomány és ami azután következik, az bizonyára csak epizódja lesz a háboru utolsó fejezetének.

Az entente előre készíti magát erre a fájdalomra és azzal enyhíti, hogy Lemberg helyett az oroszok a Dardanelláknál fognak győzni, ahol az angolok segítenek neki. Mit szól ehhez Franciaország? Drága pénzen segített szerződött magának és most kiderül, hogy a megrogygyant segítőnek is segítségre van szüksége.

Harangok a háboru szolgálatában.

(Nagyzerénd község megindító áldozatkésztsége.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyzerénd, június 9.

Lélekemelő, magaslatos eseményeknek volt színtere a napokban Aradmegye egyik élénk forgalmu népes községe: Nagyzerénd. Arra a hirtre, hogy immár második ízben fordul a hadvezetőség és kormányunk kérő szövegével az ország hazafias közönségéhez ágyúöntéshez szükséges rézércanyag gyűjtése a felajánlása végett: Gyenge János dr. református lelkész kezdeményezésére mozgalom indult meg, hogy Nagyzerénd község lakossága minél méltóbban vegye ki részét a hazafias szent munkából. Obrincsák István gyulai honvédezerede, ki lelkes agitációjával ép úgy szolgálja a fémgyűjtés ügyét Gyula vidékén, mint Hegedűs Ede al-ezerede Aradon, készséggel a legnagyobb örömmel ajánlotta fel segítségét községünk vezetőinek és Rozsos zászlóalj-kürtös őrmester vezetésével két honvédealtisztet küldött ki május hó 30-án, vasárnap reggel községünkbe. Ugyanezen nap reggel 8 órára Gyenge János dr. lelkész, Tabajdi Károly főjegyző és Tótor András bíró együttes közös gyűlésre hívták meg a helybeli református egyház presbitériumának és a községi képviselőtestület tagjait Nagyzerénd községhez tanácsstermébe.

A gyűlést Gyenge János dr. lelkész nyitá meg a meghívottak teljes száma részvételével. Obrincsák István honvédezerede üdvözlétének tolmácsolása után emelkedett, lelkes beszédben hívja fel a község és egyház megjelent képviselőit, hogy hazafias buzgó közreműködésükkel tegyék lehetővé, hogy hadseregünk részére minél több rézércet gyűjtsenek össze ágyúöntés céljából a gyulai ezred megérkezett megbízottjai. Válaszolja a most dúló világháborúban az ágyúk fontosságát; elmondja, hogy az oroszok felett nyert legutóbbi gorlicei óriási győzelem is annak volt köszönhető, hogy előbb két napig 1200 nehéz ágyúunk ostromlta irtózatos tüzét az ellenséges erőidoményekre; kitér, hogy amikor küzdő gyermekeinkben kívülről réz-érményeinket is felajánljuk szorongott házáink védelmére, akkor tulajdonképpen önmagunknak használunk, mert azok a réz-érményekből készített ágyúk a saját gyermekeinket lesznek hívva a harctéren megvédelmezni. Beszédét a király, a haza és küzdő hadseregünk életével zárja be.

Lélekemelő jelenet következett ezután. Fel áll Sándor Mihály községünk klerikusa.

sült bírja és izzó, lelkes beszéddel indítványozza, hogy ne csak réz-érményeinket, hanem egyik harangunkat is ajánljuk fel ágyúöntés céljaira. Az indítvány nyomán kelt lelkesedés magával ragadta Kulcsár Péter dr. orvost is, ki gyönyörű beszédben indokolja, hogy ha már áldozunk, tegyük azt az áldozat fogalmának igazi értéke szerint és ne csak feleslegünkől adjunk, hanem hozzunk Nagyzerénd községhez méltó áldozatot s adjunk egy helyet két harangot a hadseregnek. Indítványát óriási lelkesedéssel fogadta el úgy a képviselőtestület, mint a presbitérium. A határozat további áldozatkésztségre ragadtatá el a jelenvoltakat. Weisz Manó képviselőtestületi tag s takarékpénztári igazgató felajánlja a helybeli zsidó hitközség összes réz és cink-érményeit, Molnár Sándor igazgató-tanító pedig az iskola csengőgyűjt.

Gyenge János dr. könnyektől meghatottan mond köszönetet a jelenvoltak nagylelkű áldozatkésztségéért; leborulok — ugymond — Nagyzerénd község vezetői hazafiasságának a nagysága előtt, s beszéde végén indítványozza, hogy a mai nap eseményével kapcsolatban Tisza István gróf miniszterelnökhez üdvözlő sürgöny menesztessék.

A megható aktus után templomba vonultak a tanácsbeliek, hol Gyenge János dr. Jól II. r. 28.—30. versei alapján zsufolt templomi közönség jelenlétében tartott emelkedett szellemű lelkesítő prédikációt. Istentisztelet végeztével megindultak a községünkbe érkezett katonák a község kocsija kíséretében fémgyűjtésre. Rozsos őrmester kürtszóval lelkesítő minden utcákon a lakosra. És megindult az adakozás; előkerültek a rézüstök, a mozsarak, a rézvassalók, a csengők, gyertyatartók minden házból; volt olyan utca, hol az egész utcában mindössze egy rézmozsarat tartott viseza a lakosság közös használatra. A gyűjtés nem várt módon sikerült; 81 üst, rengeteg mozsár, vasaló stb. mintegy 3 nagy szekérrel gyűlt össze a lakosság áldozatkésztségéből. Gyűjtés végeztével a szomszédos Feketegyarmat községbe mentek át a honvédek, hol Szűcs József református lelkész és Nagy Lajos jegyző buzgó agitációja folytán még két szekér réz-érmet szedtek össze katonáink.

A harangoknak a toronyból való levételére a messze földön ismert híres toronyépítő Veress Károly nagyzelelő építőmester szakaszerű vezetése mellett június 5-én történt meg. A harangoktól való ünnepélyes búcsúvétel pedig június 7-én az alábbi-ceremoniában folyt le:

Óriási közönség jelenlétében alkalmi istentisztelet volt a templomban, hol az ékes szavú Falusy Sándor segédlelkész gyönyörű beszéddel ragadta magával a lelkeket. Ennek végeztével a helybeli polgári kör és gazdákörzásokkal az élen megindult a hőmpolygó óriási tömeg a községhez előtti térre, hol lapostetű kocsin virágokkal felkísértve már ott volt kiállva a két harang. S kezdetét vette a búcsú-ünnepség.

A közönség előbb a Szózatot énekelte el, mely után Tabajdi Károly főjegyző lelkes, lelkesített beszéddel nyitá meg az ünnepélyt. Utána Molnár Sándor igazgató-tanító olvasta fel Tisza István grófnak és Obrincsák István honvédezerede Nagyzerénd község polgárságához intézett üdvözlő és köszönő levelét, kapcsolatban a május 30-iki közös gyűléssel levett és eszerint is megerősített jegyzőkönyvvel. Ezt követően Gyenge János dr. lelkész magyarországi beszédében és imében vett búcsút a két harangtól. Molnár Sándor igazgató messze elható éres hangján most felemelő es-

ményt jelentett be a lakosságnak; felolvasta a hadbavonult Dávid Sándor helybeli vendégloka és mézáros azon levelét, melyben értesíti egyházunkat, hogy ezer koronát adott át az egyházközség elnökségének egy, az édes anyja emléket megörökítő új harang öntésére. Ugyancsak bejelenti, hogy rövid félóra alatt lelkész több, mint 400 koronát gyűjtött össze új harangokra. A bejelentéseket viharos éljenzéssel vette tudomásul a hallgatóság. Még községünk köztisztviselőiben álló orvosa, Kulcsár Péter dr. mondott talpraesett lelkes záróbeszédet s aztán zászlóerdővel az élen megindult a Hymnusz hangjai mellett az emberáradat a közeli állomási épület felé. Örökké feledhetetlen, felemelő látvány volt, amint 24 lehérruhás leány vontatta sajátkezőleg a két harang virágokkal felkísértett kocsiját. Az állomási épület előtt megállott a tömeg. Itt a teherkocsiba való betétet után Gyenge János dr. lelkész még egyszer buzgó beszédet intézett a közönséghez s ezzel egy történelmi nagy nap eseményével gazdagabban, a lelkében boldogan tért haza mindenki csendes otthonába.

Nagyzerénd község polgársága méltóan kivette részét a hazafias áldozatkésztségből, amikor 2 harangot és mintegy négyezer korona értékű rézérmet ajánlott fel a haza oltárára. Hiszem, hogy a példát követni fogják más községek is hamarabb.

Hadikölcsönjegyzés vidéken. Kevermes, csanádmegyei község kigazdái a második hadikölcsön jegyzésében is kivették részüket. Pünkösöd vasárnapján Szánthó Géza dr. róm. kath. plébános a szószékéről buzdította híveit, közvetlen az istentisztelet után pedig a piactéren megtartott népgyűlésen nemcsak a Kiss Vilmos községi jegyző hívta fel a község közönségét hazafias kötelességük teljesítésére. Az eredmény nemcsak azt bizonyítja, hogy a község vezetőinek lelkes szavai megtalálták a helyes utat, de azt is, hogy a kevermesi földművesek jó magyar hazafiak. Az ottani hitelszövetkezet útján 112,000 koronát jegyeztek és fizettek be készpénzben hadikölcsönre. Ezen kívül pedig az Osztrák-Magyar Banknál lombardkölcsön útján 240,000 koronát jegyeztek, s így háromszázhetven ezer koronát meghaladó összeg erejéig vettek részt a hadikölcsönben. Már az első hadikölcsön kibocsátásakor is 104,000 koronát fizettek be, s így a község jegyzése a két hadikölcsönre megközelíti a fél-milliót. Ha figyelembe vesszük, hogy Kevermes község birtokosai kizárólag kigazdák, akik között 60 holdnál nagyobb birtokos egyetlen egy sincs, egy örömmel állapítható meg, hogy a magyar község népe a haza nehéz napjaiban minden erejéből igyekezett kötelességének teljesítésében előjárni. Ugy tudjuk különben, hogy a község a háboru kezdete óta állandóan 40 sebessült beteg katonát is mintaszerűen ellát kisegítő Vörös Kereszt kórházában. — Az ó-pécskai polgárok egyrésze, az előjáróság és Momák Flóris jegyző közbenjárása alapján a második hadikölcsönre 82,300 koronát jegyzett. — A világosi járás területén Faragó István főszolgabíró akciójára ezek a jegyzések történtek a második hadikölcsönre: Erdőkerek községben 36650, a gulsai körjegyzőségben 14880, a Kovászi községben 5000, Magyarán 4000, Összentannán 87.350, az óvarsándi körjegyzőségben 40.300, Pankotán 282.300, Újszentannán 660.450, Világoson 96.000 koronát jegyeztek. A járás területén 1,222,680 koronát jegyeztek a második hadikölcsönre.

Stanislau végre birtokunkba került.

— Délkelet-Galiciában is tart előnyomulásunk. — Negyvenkettesek dörögtek Przemyslnél.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, június 9.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Orosz-Lengyelországban és Przemysl mellett nincs ujság. A Dnyesztertől északra az üldözés tovább halad, Stanislau városát és az ottyniai magaslatokat a szövetséges csapatok elfoglalták és több mint ötezer oroszot fogtak el. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Amint ismeretes galíciai offenzívánk egyik további fázisában (tavasz elején) csapataink már bevonultak volt Stanislauba és a foglaltat a berlini sajtó publikálta is, de nálunk nem hozták nyilvánosságra, mert csapataink nem tudták megtartani a várost és ez előrelátható volt. Akkoriban háromszor is visszafoglaltuk egy hónapon belül Stanislaut és mindannyiszor át kellett ismét engednünk az ellenségnek.

A délkeletgalíciai offenzíva.

Bécs. A legutolsó huszonegy óra ismét újabb és újabb örömdetes eseményeket hozott, különösen a Felső-San és a Dnyeszter szakasz terepein küzdő szövetséges csapatok részére. A legutolsó hivatalos jelentésekből már kiviláglik, hogy offenzívánk a legutóbbi napokban elfoglalt fontosabb támaszpontokról továbbhalad. Ez azt bizonyítja, hogy az oroszoknak egyetlen ponton sem sikerült a veszélyeztetett helyekre erejük kétségbeesett megtesztelésével összegyűjtött tartalékjaikkal offenzívánkat egy pillanatra is megállítani. Most főleg Zsuravntól északra, a hol a Linsingen-sereg harcol és innen tovább keletre, Kalusz környékén, végül Nadvornánál, a hol már érezhető a Pilanzer-Baltin-sereg nyomása is, folyik a nagy küzdelem és fősíjak helyett elegendő a hivatalos jelentés ama kitételére utalni, hogy általános helyzetünk igen kielégítőnek mondható.

Negyvenkettes mozsarak Przemysl ellen.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Ellenállhatatlan nehéz tűzsergünk éppen olyan rendkívüli eredményt produkált Przemyslnél, mint hetekkel előbb Gorlice és Tarnow között. A szövetségeseknek Przemyslnél annyival előnyösebb volt a helyzetük, hogy nemcsak a régi osztrák-magyar erődítési terveket ismerték jól, hanem azokat is, amelyek már az orosz uralom alatt készültek. Minden orosz tűzértiszt el volt ugyanis látva az összes erődítési tervek rajzával és ezek a tervek, amidőn orosz tiszteket foglyul ejtettünk, kezünkbe jutottak. A halott orosz tiszteknél is találtunk ilyen terveket, amelyeket azután természetesen felhasználunk. Mackensen tábornok vezérkara meg volt győződve, hogy az ellenség nem tarthatja magát, amint nehéz tűzsergünk megkezdte munkáját. Az elfogott orosz tisztek egyhangulag azt mondják, hogy nehéz tűzsergünk tüze teljesen megtörte lélekben is az orosz ellenállást. A németek Przemysl ostrománál kitűnő 21 centiméteres mozsaraik mellett kiváló sikerrel használták fel az osztrák-magyar 42 centiméteres mozsarak egyikét.

Berlin. Przemysl esestéről pótlólag a következőket írják a főhadiszállásról a Wolff ügynökségnek: Przemysl városa, melynek lakossága körülbelül 50000 ember volt, a San folyó mindkét partján terül el. A várostól 57 kilométer távolságra vannak az erődítmények, amelyek 50 kilométernyi kiterjedésben. Az erődítmények kisebb-nagyobb erősegekből állnak, a melyek lövészárkok, sáncok és egyéb földművek által vannak egymással összekötve. — Az erősegek hatalmas mély árkok által övezett földművek, számos betonírozott alapítménnyel, köépitményű kazárványokkal és széles, legtöbb esetben kettős sorú drótkadályok zárták el minden irányban az erődítményekhez vezető utat. Az erősi-

tett bajor hadosztály támadására az északi front három erődjét, valamint a közöttük fekvő védműveket jelölték ki, vagyis olyan részt, amely alig egy huszadrészét képezi az erődöveknek. Május 31-én a 10a 9a és 11 erődök, valamint a közbeneső védművek elfoglalása sikerült. Június másodikának estéig a 11. és 12. erődök elfoglalása és a 10b és 9b erődök kapitulálása folytán az áttörés szélessége nyolc kilométernyire bővült ki, vagyis az egész északi front egész erődítményvonalának körülbelül hatodrése a támadók kezében volt. Az északi frontnak rohammal elfoglalt erődeiben a nagy átmérőjű betonöbök szétmállottak, széttörtöttek, mint homokvárak. A 42 centiméteres mozsarak lövedékei által furt löcsérek nyolc méter mélyek és szélességük gyakran tízenöt méter, lövedékek morális hatása pedig olyan volt, hogy több helyen az oroszok maguk vagdoszták szét a drótsövényeket, hogy a rohamot folytató ellenségnek megadják magukat.

Hatezer przemysli tusz.

Bécs. Az oroszok alávalóságának szinte hihetetlen esetéről értesülünk. Amikor az oroszok már néhány hete Przemysl birtokába jutottak, összegyűjtötték a város 12,000 főnyi polgári lakosságát, amelyből hatezer föl-szólítottak, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül, hogy el kell hagyniok Przemyslt. Ezt a hatezer embert, mint tuszt Oroszországba szállították. Ez a rengeteg tusz annak a biztosítására szolgált, hogy a visszamaradt lakosság nem fog kémkedni.

Arad üdvözlí a királyt, Vilmos császárt és a szultánt.

(Urban Iván báró főispán indítványa a közgyűlésen)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 9.

Arad város mai közgyűlése, amely egyébként is érdekesen folyt le, nagyhatalú és lelkes mozzanattal vette kezdetét. A közgyűlés Urban Iván báró főispán javaslatára egyhangú lelkesedéssel adott kifejezést annak a bizalomnak és reménynek, amellyel a tíz hónap óta hőiesen küzdő csapatok harcát tekintve és annak a ragasszkodásnak, amelyet mindenki érez a szövetséges, egymás mellett kitartó uralkodók iránt. Ősz királyunkhoz, Vilmos császárhoz és Mohamed török szultánhoz táviratban juttatja el a törvényhatóság hódolata kifejezését.

A közgyűlés megnyitása után Urban Iván báró ünnepélyes várokozás közben, ismételtén főszög eljenzéstől megszakiítva a következő szép szavakat intézte a bizottsági tagokhoz:

— Ha visszapiillantást vetünk az elmúlt évre, megállapíthatjuk, hogy immár tíz hónapja tartó háború a monarchiának és hűségességesének a dióségeik egész láncolatát tünteti fel. A kishitűek ezen kijelentésem olvasásakor a belőlük rögzött félelem szuggesztójának hatása alatt bizonynyal azt mondják: „Hát Lemberg kiürítése, a valjevoi visszavonulás és Przemysl kapitulálása stb.”, mert nem képesek egy ilyen még soha sem létezett nagyszabású világháború esélyeit, változatoságait hígadte megbrálal és kellőleg mér-

legelni azt a haditaktikákkal párosult hőieséget, amit a monarchia és hűségességeségesének diesteljes hadseregei az esélyek alapos átgondolása és helyes mérlegelése mellett a nyugati, keleti, délkeleti és déli harctéren kifejtettek.

A harcászat még nem mutatott fel a világtörténelemben oly eredményeket, mint a minőt hadseregünk vitéz, rendithetetlen, felhelmet nem ismerő katonái, akik minden egyesének fejét babérkoszorú illeti meg, az orosz kolossussal szemben hét hónapon keresztül — a mi fiaink a Kárpátokban, a hű szövetséges hadseregei pedig a nyugati harctéren tanusítottak mindaddig, míg annak vezetől a helyzet alapos elbírálása után elérkettnek találván az időt az egyesülésre, most egymást támogatva buzdítva és egymással hűs-tettekben versenyezve az óriási, de tiszteltre-méltó ellenséget az általa tíz havi nehéz küzdelem mellett elfoglalt összes pozíciókból kiszorítva, immár Galícia keleti és északi leg-szélére üste.

Ezek előrebocsátása mellett ószintén val-lom be e helyről, hogy a háború legelejétől kezdve az egész hosszú küzdelem alatt — amit hivatalos környezetem igazolhat a legjobban — soha egy pillanatig sem vesztettem el hitemet a biztos, habár tekintettel az óriási túlerőben lévő ellenséggel szemben lassan haladó győ-zelem felől és megerősödött az bennem még jobban akkor, amidőn az álnok, hűszegő, nem-telen álszövetséges levette álarát, a semleges-ség leple alatt brigánti módjára fennt fegyve-reit ellenünk fordítva, a monarchiának küldött hadüzenetével dokumentálta a világtörténe-lemben eddig páratlanul álló szövetségi beca-telenségét.

De jól van az ügy, hogy így történt, mert dicsőséges hű szövetségesünkkel — a né-metek nagy császárával — aminthogy győzel-mesen állottuk meg helyünket eddig, éppen úgy fogunk tudni védekezni, küzdeni és végül győzni az alattomos, kvalifikálhatatlan gyáva módon viselkedett, 30 évig szövetségest szin-lelt ellenséggel szemben is és a dusan kiou-tott hős férfivérből, mely diósó hősi halált szen-vedett fiaink és a hű szövetséges német nem-zet fiainak ereiből ömlik ki ezen küzdelem alatt a harctéren, valamint a szövetségben álló két nemzet fényes áldozatkészségéből és kötelesség teljesítéséből ki fog virulni az egész világ ál-tal eddig is respektált és ezután még nagyobb tekintélyt szerzett nagy magyar nemzet egy szebb és jobb jövője.

Röviden összefoglalva ezen világháború eddigi eseményeit a most gyors egymásután-ban következő győzelmek hatása által lelke-sítve indítványozom: mondja ki Arad szab-kir. város törvényhatósága, miszerint Ő tel-ségéhez, a békét mindenkor gondosan ápoló hű Apostolához, szeretett ősz királyunkhoz, hűségessé diósó szövetségeséhez, Vilmoshoz, a német birodalom nagy császárához, vaia-mint a török birodalom diósó uralkodójához, V. Mohamed császárhoz feliratot intéz, d-osóítva abban hadseregünk, a német, vaia-mint a török hadsereg hőiesességét.

Ezzel kapcsolatosan miután tegnap, nyol-cadikán volt 48 éve, hogy szeretett királyunk Szent István koronájával Magyarországot alkot-mányos királyává koronáztatott és alkotmá-nyos esküjéhez híven az ország határait meg-védi az ellenséggel szemben, indítványozom, hogy hódolattal eltelve üdvözlíjék az alkalom-ból is ősz királyunkat.

A közgyűlés felállva sugó helyesléssel tette magáévá mind a két indítványt.

Arad közgyűlése az aradi drágaságról.

Két óras vita a törvényhatósági bizottságban. — „Van drágaság, de nehéz segíteni rajta.” — Varjassy Lajos dr. indítványai. — Green főkapitányra bízta a közvetlenül ható intézkedéseket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Arad ezer meg ezer polgárának egyre hangosabbá váló panasza a drágaság ellen ma hangot kapott, szóhoz jutott a városháza közgyűlési termében, ahol a törvényhatósági bizottság délután ötfől negyed nyolcig az élelmezési kérdésekkel, a drágasággal foglalkozott. Igen szép és magas nivóju vita volt, amelytől — különösen Varjassy Lajos dr. felazólására gondolva — a nagy tudást, szellemes vitázó képességet és meggyőző erőt sem lehet megtagadni. Azonban nagyon is kérdéses, hogy a város polgárai beérik-e a nivó és sok szép ideát felszínre vető vitába. A háziaszszonyok, akik napról-napra bejárják a piacot, bővebben látnak ott mindenféle élelmicikket és mégis üres kosárral kénytelenek hazamenni, beérik-e azzal, hogy a drágaság ellen édeskeveset lehet tenni (amit ma vigasztalóul a közgyűlésen hangoztattak.) A megcsappant keresetű, de megtízszereződött kiadásokkal birkózó polgárság — talán téves várakozással — de azt várta a közgyűléstől, hogy valami gyorsan alkalmazható, most a drágaság elviselhetetlenségének kezdetén eredményt, áreszkkenést előidéző intézkedéseket tesz. Ehelyett sok nagykonceptió, országos akciót megindító eszmét kapott, amelyet azonban — mint Múlek Lajos dr. mondta — az éhes gyomroknak nem ad táplálékot.

A piaci drágaság mérséklését, az ellene való orvosszerek részben kitalálását, de mindenesetre alkalmazását a közgyűlés Green Nándor főkapitányra bízta. A főkapitány már a közlelmezési bizottság ülése után megtette intézkedéseit, hogy a kiviteli korlátozásra vonatkozó javaslatának el nem fogadása esetén, más eszközökkel folytassa a piaci drágaság szabályozására vonatkozó akcióját.

a piaci élelem hegyek közül üres kosárral hazajárók most csakugyan Green főkapitánytól várják, hogy tegyen valamit, közvetlenül is (rezhető érdeklődésben). A közgyűlés mai határozatai erre teljes felhatalmazást adnak neki.

A közgyűlés vitájáról következő tudósításunk szól:

Piaci drágaság, Arad ellátása hussal.

Lócs Rezső helyettes polgármester ismertette meg a közgyűléssel az élelmezési kérdésekre vonatkozó tanácsi előterjesztéseket, amelyek a hatósági husszék megszüntetésére, a piaci drágaságra, a huseállításra, hatósági élelmiszer üzletekre vonatkoznak. Amint ismeretes a kapitányi hivatal nem tartotta célravezetőnek az elővásárlási tilalom újból életbeléptetését, hanem ahelyett a kivitel korlátozására tett javaslatot, amelyet az Aradi Közlöny kimértően ismertetett.

A közlelmezési bizottság nem tette magáévá a főkapitány javaslatát. A bizottságban két vélemény hangzott el; az egyik: Múlek Lajos dr., aki a közgyűlés által akart utasítást adni a főkapitánynak a kiviteli korlátozások és egyéb intézkedések megtételére, a másik Varjassy Lajos dr., aki a baromfikivitel eltávolításáért felirást és az új buza, valamint liszt olcsóbb maximálását javasolta. Az élelmezési bizottság és ennek nyomán a tanács is, az utóbbi indítványt fogadta el és terjeszti most a köz-

gyűlés elé. — Az élelmezési kérdések közé tartozik a hatósági husszék sorsa. A tanács június 15-ével beszüntetni javasolja azt az intézményt, amelynek vesztesége nem kizárólag a vezetés következtében állt elő. A husszék vezetője ismétellen kérte, hogy emeljük fel a húsárakat, mert minél nagyobb a forgalom, annál nagyobb a veszteség. Miután pedig időközben a hatósági husszék árszabályozó hatása megszűnt, beszüntetése indokolt. A város hussal ellátásáról tovább is gondoskodni lognak, miután a mezőhegyesi marhák fogytán vannak. Egyelőre kisebb állományt be is szereztek, de egy szomszéd vármegyéből nagyobb mennyiség megszerzését sikerült biztosítani. Az első szállítmány már a napokban itt lesz, tehát június 10 után is lesz hús Aradon. Az újabb húsbeszerzéshez azonban forgó tőkére van szüksége a városnak. Erre a célra rendelkezésre áll a Központi Takarékpénztárnak régebben megtett ajánlata 200.000 korona folyószámlahitel nyújtására másfél százalékkal a bankkamatláb fölött. Javasolja, hogy ezt az összeget most vegyék igénybe. — Végül a zöldségpiac drágaságával foglalkozik. Ugy találja, hogy a piacon nem aránytalanul drágák a zöldségfélék, legfeljebb pár fillérrel vannak a múlt évi árak felett. Ez a megállapítás azonban nem vonatkozik a zöldborsóra, zöldbabra, tökre, uborkára...

— Hát akkor mire vonatkozik? — kiáltja közbe valaki.

— Talán meg kellene mondani a kofáknak, hogy emeljék még az árakat, mert most nincs drágaság — szólal meg hangos derűtséget kelteve gunyosan Múlek Lajos dr.

Nincs közlelmezési programja a városnak.

Múlek Lajos dr. ezután nyomban felszólt és gyakorlati szempontokból bírálta a város közlelmezési politikáját.

— Nehéz helyzet ez — mondotta — amikor teóriákkal akarják jölkölni az aradiakat és bebizonyítani nekik, hogy itt boldog élet, olosó állapot van. A nemzetgazdaságtan elméletei, amelyekkel Varjassy Lajos dr. meg akarta már a közlelmezési bizottságban győzni, nem mindig válnak be a gyakorlatban. Itt pedig gyakorlati orvoslást kívánó bajok vannak, amelyek a legszebb teóriától sem mennek el. Törvényteleneknek mondták a közlelmezési bizottságban, ha a szabad kereskedelmet korlátozzuk a piaci drágaság enyhítése érdekében. Nem hiszi, hogy akár Budapest, akár a vidéki törvényhatóságok egész sora törvénytelenésekben excellálna, amikor mindent megtesznek a túlhaltott drágaság ellen. De Aradon olyan jó urak vannak, akik azt hangoztatják, hogy nincs drágaság. Ezek talán kedvezményes áron vásárolnak be a piacon. (Nagy derűtség.) Nem akar se személyt, se testületet bántani, de azt akarja, amiért már hetek óta emel szót, hogy a város ezer meg ezer polgára érdekében tegyen valamit. (Helyeslés.)

A városi husszékéről szólva meg kell mondania, hogy ez egy operett intézmény volt, amelyben többen voltak az ökör szarvát fogó hivatalnokok, mint a levágandó ökrök. A husszék szakértő vezetésével ma is prosperálna és

áldásos lenne, de úgy, ahogyan Arad megcsinálta a deficiten kívül az az egyetlen eredménye volt, hogy a város emelte a húsárakat.

A piaci drágaság ellen a tanács javaslata nem védelem. Tessék maximálni a piaci árakat, eltávolítani — ha vannak ilyenek — a piacon kivitelre vásárló nem aradi, kétes idegeneket. A kivitel is szabályozni kell valamilyen módon és — ha nem Aradról lenne szó — azt is javasolná, hogy a város szerezzon be és árusítson élelmi készleteket. De ha ingyen adnák a termelők, a városi kezelés nálunk akkor is méregdrágává tenné az élelmi cikkeket.

A közlelmezési kérdésnek legnagyobb hiánya; hogy nem áll az élen kizárólag az az foglalkozó, ahhoz értő tisztviselő. A közlelmezési bizottság csak dilettáns szerepet visz, összejön, tanácskozik, de állandóan nem tudja irányítani Arad város közlelmezési politikáját. Javasolja, hogy a közgyűlés a nem felesleges élelmicikkekre mondja ki a kiviteli tilalmat, amely csak birtokon kívül alkalmazható meg és kérjük meg a főispánt, hogy ennek keresztülvitelét a kormánytól eszközölje ki, de léptessék életbe az elővásárlási tilalmat is.

Maximális piaci árakat, kiviteli és elővásárlási tilalmat.

Nagy Sándor dr. volt a következő felszólaló, aki szintén élesen bírálta a tanács semmitmondó javaslatát és energikusabb intézkedéseket követelt a drágaság ellen.

— A tanács javaslata — jelentette ki — mindennel foglalkozik, csak a piaci drágaság enyhítésével nem. A tanács kritika nélkül elfogadta Varjassy Lajos dr. kamarai titkár javaslatát és kész lenne felterjesztést intézni a kormányhoz, hogy tiltsa el a baromfikivitel Németországba, amely katonákat, hadvezéreket ad nekünk. Itt az élelmiszer drágaságról a tulzott piaci árakról van szó, erre kell orvoslást keresni. Megállapítható, hogy élelmiszerhiány nincs; Aradon elegendő élelmiszert vetnek piacra, csak az árak nem megfelelőek. Minden teóriával és rabulisztikával szemben tény az, hogy a drágaság felháborító. Ezt a kapzsiság okozza és az a gondolkodás, hogy a háboruban minden árat meg kell adni a vásárlónak. Hiába jönnek azt bizonyítani, hogy Aradon nincs drágaság, máshol még drágábbak az élelmiszerek. Az olyan beszédnek csak az aradi kofákra van hatása, akik ma már siettek felemelni amugy is hallatlan árakat, mert hiszen a tekintetes városi tanács szerint Aradon nincs piaci drágaság. De igen is van, még pedig felháborító drágaság van és megcsökkent kereseti kilátások között csak a termelők, de még inkább a közönséget kiszípolozó közvetítő kereskedők nyereszkeskednek szabadon.

— Nem vitatja: van-e az elővásárlási tilalomnak súlya, hatása. Életbeléptetése semmire sem árthat, sőt ha az elővásárlási tilalmat a kiviteli korlátozással összekapcsoljuk, feltétlenül ármérséklést érünk el, mert a közvetítő kereskedő a fogyasztók elől össze nem vásárolhatja és ki nem viheti Aradról a szükséges cikkeket. Ha ezenfelül még a kivételes törvény alapján a szükséges élelmicikkek maximális árát is megállapítják, akkor egyszerre megváltozik a helyzet, csökkenni fog a drágaság. Ezért azt javasolja, hogy ne országos baromfikiviteli tilalomért irjanak fel a kormányhoz, hanem a piaci árak maximálására kérjenek felhatalmazást és amíg ez megjön, addig is léptessék életbe az elővételi és kiviteli tilalmat, az utóbbinál a főkapitánynak adjanak diskrecionális jogot, hogy mely cikkekre

és milyen mértékben léptesse a kiviteli tilalmat életbe.

Varjassy Lajos dr. a kormány ellen.

Varjassy Lajos dr., a kereskedelmi és iparkamara titkára majdnem egy óra hosszáig tartó beszédének főbb részeit következőkben ismertetjük:

— Engedjék meg, — mondta — hogy ezt a kérdést, amelyet én is igen fontosnak tartok, kellő módon megvilágítsam és rámutassak arra, hogy a megoldás módzatai nagyon korlátoltak. A város közlekedési bizottságát különböző vádak érték, amelyek között az is szerepel, hogy csupa teoriába burkolózik. En is tagja vagyok a közlekedési bizottságnak és kijelentem, hogy mi a teoriát és a gyakorlatot össze akarjuk egyegetetni, mert hiszen azt látjuk, hogy szövetségesünk, Németország, a gyakorlatot az elmélettel kitűnően össze tudja kapcsolni. Nagy Sándor azt is mondta, hogy én állítólag olyan kijelentést tettem, mintha Aradon nem volna drágaság. Nagyon könnyű a vitakozásnak az a módja, hogy valakinek abszurdumot adnak a szájába és azt cáfolgatják. En ilyen képtelenséget soha se mondtam és ezt senki se állítja Aradon. Igen is van drágaság, de úgy nem lehet a bajt orvosolni, ahogyan most némelyek tervezik. En igyekezni fogok rámutatni a megoldás módjára. (Halljuk!)

— Mindenesetre tisztában kell lenni a mai helyzettel és annak okaival, hogy a gyógy-módokat megtalálhassuk. Amikor valamely beteget megakarunk gyógyítani, ne kuruzslókat hívjunk, hanem egyetemet végzett tanárokat. Magyarország szegény közgazdaságának testét a háború emésztő láza győzti, igyekezzünk tehát a láz fenmaradása mellett is megtalálni a gyógymódokat.

— Ennél a kérdésnél rá kell mutatnunk a közel múlt hibáira is és meg kell mondanunk, hogy a magyar kormányt súlyos felelősség terheli a mai állapot miatt, mert a háború kezdetekor elmulasztotta megtenni a legszükségesebb óvintézkedéseket. A német birodalmi kormány már 1914. augusztus 5-én megszüntette a behozatali vámokat, de nálunk megvárták ezzel az intézkedéssel azt az időt, amíg a termelőkre nézve a legkedvezőbb konjunktúrák következnek el és a képzelhető legmagasabb árakat kell megszabni a gabonaművekért. A kormány, ahelyett, hogy egyenesen, országosan rendezte volna a gabonárákat, szabad kezet engedett ebben a törvényhatóságoknak és azok — nehogy polgárságuk inségbe jusson — kénytelenek voltak magas árakkal biztosítani a behozatalt. Arad megyében látnuk ennek káros példáját. Ott alacsony árat szabtak a tengerinek és ennek következtében a tengerit kivitték a megyéből, úgy hogy most nincs elég kukoricájuk. Ha Magyarországon egyszerűen kopizálták volna a német intézkedéseket, ma nem állanánk ilyen siralmasan. Szövetségesünk gyorsan felfüggesztette az előállott behozatali tilalmát, nálunk azonban csak akkor tették ezt, amikor már lehetetlen volt előállatot példán-

A tej és tejtermékek drágulása összefügg a csarvasmarha állomány csökkenésével és a takarmány rettentő drágaságával. Különben is a vaj árát a dániai és teschoni behozatal szabályozza. Ismétlem tisztelt közgyűlés, a hibát a kormány követte el, amikor tisztán osztályérdekből elmulasztotta a legszükségesebb óvintézkedéseket. (Taps.)

Azután vitába száll Nagy Sándorral a prohibítív vámok értelmezését illetőleg és azt a kijelentést teszi, hogy Nagy Sándor elmulasztotta ennek a szónak a valódi értelmét az egyetemen megtanulni. Majd áttér a zöldségfélék drágaságának okaira és ama nézetének ad kifejezést, ha a magyar kormány a gazdaközönség érdekében nem mulasztotta volna el megtenni a szükséges tennivalókat, ma ez a cikk se volna drága. Szerinte a kenyérmagvak alkotják alapját élelmezési kérdésünk egész alakulatának.

A megoldás.

— És miután így megállapítottuk a gazdaságban helyzet okait — mondta — tanácskozunk afelől, hogy miképpen kellene a bajokon segíteni. (Halljuk.) Sajnálom, hogy illúziókat kell szétszaggatnom s ki kell jelentenem, hogy segíteni nem, csak könnyíteni lehet.

Azután azt a tételt bizonyítja, hogy az összes élelmezési misériáknak a gabonárák magassága az oka. A monarchia évi gabonatermése átlag 100 millió métermázsa; ebből Magyarország fogyasztása 30 millió, Ausztriáé 40 millió métermázsa, a hadsereg szükséglete 10 millió métermázsa, tehát még mindig 20 millió métermázsa marad. Ebből következik, hogy sokkal alacsonyabban kellene a jövő termés után a gabonárákat megállapítani és — amint azt a kereskedők is kívánják — monopolizálni kellene a termést. A gazdák szabadkereskedelem tárgyává akarják tenni az új termést. Ezt nem szabad teljesíteni. Amikor a hatóságok a legszigorúbban üldözik az uzsorát és kereskedőket néhány fillérnyi meg nem engedett haszonért elzárásra ítélik, akkor a kormánynak nem szabadna megengedni, hogy a gazdaközönség jogtalan, illetéktelen haszonhoz jusson (Taps). Csirájában kell rendezni a kérdést, vagyis a gabonáért a termelési költséghez hozzáadandó rendes polgári haszon figyelembevételével kell a maximális árat megállapítani. Két intelligens aradi gazdával beszéltem erről a kérdéssel. Véleményük szerint egy kalasztrális hold föld nyolc métermázsa gabonát hoz s ez a gabona az összes termelési költségek beleszámításával a gazdának alig hűz koronájába van métermázsként. Béke időben alig volt több egy métermázsa buza ára, mint husz korona. Háborúban a termelési költségek megnövekednek és így egy métermázsa buza a termelőnek legfőképpen harminc koronájába kerül, tiltakoznunk kell tehát a temesmegyei gazdasági egyesület ama bizonyára követőkre találó kívánsága ellen, hogy az új termésű gabona maximális ára negyvenöt korona legyen.

Rámutat arra, hogy a hushíányt a behozatalnak adandó kedvezményekkel és a behozatal forszírozásával, a tejhiányt pedig a hollandiai kondenzált tej behozatalával lehet enyhíteni. Mint érdekességet említi fel, hogy Németországban háború volt idő, amikor a tengeri métermázsjáért ötven-hatvan koronát fizettek a városok, a lakosság még is igen olcsón jutott a tengerihez. Ennek oka az, hogy az állam élelmezési szubvenciót adott a városoknak és ebből fedezték a differenciákat. Véleménye s-

rint ezt a fontos kérdést sem helyi intézkedésekkel, sem körzetek megalakításával nem lehet megoldani, mert est az utóbbit a kormány semmi esetre sem hagyja jóvá. Az ügy országos rendezését kell követelni a kormánnytól. Ha a pénzintézeti központ létesítésére az állam százhusz millió koronát akart áldozni, akkor az ország élelmezésére legalább ennyit áldozhat, nehogy a nép lelkesedése a súlyos bajok miatt alászálljon.

— Véleményem szerint a következőképpen lehetne megoldani az élelmezési problémát. Nem szabad megvalósítani a főkapitány körzettervét, ép úgy az elővásárlási tilalom sem segítene, mert Arad import város és ha az eladókkal erőszakoskodunk, akkor egyszerűen nem Aradra, hanem Budapestre szállítják terményeiket. A kiviteli tilalom sem segít, mert hiszen nekünk nincs helyi produktumunk. Ami nincs, azt nem vihetjük ki. Ellenkezőleg, inkább még jobban ide kell szoktatni az eladókat, ezt helypénz és hídvm kedvezményvel lehetne elősegíteni azáltal a kikötéssel, hogy a kedvezmény csak azoknak jár, akik nem kiviteli cégeknek, hanem aradi fogyasztóknak adják el árujukat. A baromfi kiviteli tilalmat igen is követelni kell, de nem Németországgal, hanem a semleges államokkal szemben. Németországban háromszor szállították le a liszt árát, mert huszonöt millió polgárt fogyasztási szövetkezetekbe szerveztek kiváló egyetemi tanárok és sok sok ezer ember gyűlt össze Berlinben az árak megváltoztatását követelve. Ott nem verték szét a tömeget a rendőrök, mint nálunk. Nálunk a tömeget így lehetetlen szervezni és koncedálom, hogy nemcsak a társadalom vezeterei, hanem részben a helyi hatóságok is elhanyagolják a lakosságot.

Javaslatomat

a következő pontokban foglalom össze:

1. A városokat szervezni kell és a közgyűlés intézzen sürgős táviratot a miniszterelnökhöz, kérve, hogy a vidéki városok kiküldöttait sürgősen hívja össze a fővárosba, a gyűlésen állapítsák meg a teendőket, amelyeket sürgősen valósítsanak meg.

2. Keresse meg a közgyűlés Budapest polgármesterét, hogy a vidéki törvényhatóságokat a fővárosba gyűlésre hívja össze és ezen erőszakolják ki a kormánnytól a sürgős és üdvös intézkedéseket.

Amit most már Aradon tenni lehet, azt a következőkben foglalom össze: Mivel a kormány jogot adott a törvényhatóság első tisztviselőjének a rendkívüli törvények alapján, hogy bizonyos élelmi cikkek maximális árát saját hatáskörében állapítsa meg, hívjuk fel Arad polgármesterét, hogy ezzel a jogával éljen.

A rendőrőkapitányoknak is törvényadta joguk van, hogy az élelmiszer-misériákat a legszigorúbb intézkedésekkel ellensúlyozzák. Kérjük fel a főkapitányt, hogy eme hivatását teljes eréllyel teljesítje.

A budapesti rendőrség meghonosította azt, hogy tojás vásárlásával és eladásával csak olyan egyének foglalkozhatnak, akik a kereskedelmi és iparkamarától a főkapitányság által lebélyegzett igazolványt kapnak. Ez azért szükséges, hogy a bevándorló élelmiszerüzorások a piacról eltiltassanak.

Amidőn javaslatom elfogadását kérem, egyuttal ezt óhajtanám, forduljunk a hatóság-hoz, hogy gyors és eréllyes intézkedésével igyekezzék megszüntetni a helyzet nyomorúságait, nehogy a harc téren kivívott diadalokat kockára tegyék.

A közgyűlés percekig tartó tapssal honorálta Varjassy doktor tartalmas beszédét.

Nagy Sándor dr. szembelyezkedik Varjassy doktornak a prohibítív vámokról szóló fejtegetéseivel a kijelenti, hogy ő az egyetemen közgazdaságból mindig kitűnően vizsgázott. Hajlandó valamely egyetemi tankönyvből bebizonyítani, hogy neki van igaza. Kéri Varjassyt, ha bebizonyítja állítását, adjon bizonyos összeget a vak katonáknak. Egyéb-ként elismeri Varjassy dr. nagy készségét és műveltségét, de a praktikus megoldást illetően nincs vele egy véleményen.

Málek Lajos dr. a gazdaközönseget veszi védelmébe Varjassy dr. adataival szemben.

— Ne vitatkozzanak itt a prohibítív vá-mok felől — mondta — mert abból az aradi közönség sohasem fog olosó eledelhez jutni.

Varjassy Lajos polgármester végül kijelenti, hogy a hatósági mésszárszék azért dolgozott deilelittel, mert a konzorciumbéli egyes mésszárosok tisztességtelen konkurrenciát fejtettek ki.

A közgyűlés ezután szavazással elfogadta úgy a tanács, mint Varjassy dr. indítványait és hozzájárult ahhoz, hogy a hatósági mésszárszék június 15-ikén szüntesse be működését.

Hazai Samu báró tisztek és közkatonák érintkezéséről.

(A honvédelmi miniszter rendelete az intelligencia helyzetéről a hadseregben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 9.

Mindenünk a hazáé. Életünk, vagyunk, szellemi és testi képességeink, magunk, a családunk, minden a szent ügyé, a háborúé, a mely egyértelmű a haza életével. Egy gondolatban és gondolatnak élünk. Győzni akarunk és győzni fogunk. Ez egyesít mindnyájunkat. Ennél erősebb kapcsolatot még az élet nem teremtet. Az életünk, a békés polgári életünk folytatódik tulajdonképpen a háborúban is, csak a formája más. Polgár és katona közt nincs és nem is lehet különbség. Nem lehet, mert akkor az ország elbukik. A polgár és katona, mindkettő az őriási önvédelmi harcra fegyverzetten osztozik. A polgár a katonáért, a katona a polgárért.

Ez a gondolat, sőt ez a tapasztalat az alapja a legfenségebb és legszöbb honvédelmi miniszteri rendeletnek, amely a napokban került nyilvánosságra. Hazai Samu báró honvédelmi miniszter soha ennél tartalmasabb, kedvesebb, pompásabb rendeletet nem írt alá. Minden szava érdemes arra, hogy örök idők emlékeztetőjéül érebe vésszék és eme nagy idők tanúként annak betűi minden ember szívénék táblájára felirassék.

A miniszter a honvédséghez intézett rendeletében azt mondja, hogy lehetnek egyesek a tiszti karban, akik rossz néven vehetnek talán, ha tartalékos, vagy népfelkelő tiszteket látnak együtt nyilvános helyeken, éttermekben, kávéházakban, az utcán olyan légénységi állománybeli katonákkal, akiknek nincs még csak önkéntesi karpaszományuk sem, hanem mint A) vagy B) alosztályú népfelkelők szolgálnak. A régi katonai felfogás szerint a légénység sorában álló emberrel a tiszt társadalmi érintkezést nyilvánosan nem tarthatott fenn. Előfordult, hogy rokonok, akik közül az egyik tiszt volt, a másik pedig „manschaft”-beli, nem mertek az utcán végigmenni együtt, mert a katonai felfogás ezt a fegyelem és a szubordináció szempontjából megengedhetetlennek tartotta. Jött azonban a háború és a kenyér-adó főnök bevonult mint póttartalékos közlegény, a napidíjas gyakornok pedig mint hadnagy, aki már most talán főhadnagy is. A harc téren nincs meg e szigorú választás a polgári életben az együvé tartozók közt, de abban a garnizonban esetleg rossz néven vehetné valaki, hogy a gyakornok-főhadnagy együtt, egy asztalnál vacsorázzék a közlegény, még csak nem is önkéntes főnökével.

A miniszter erről tudomást szerzett és ezért mondja a rendeletében, hogy a háború ezt a régi felfogást elsoportte. Bevonulnak az ország intelligenciájának, vezető osztályainak,

kereskedőinek, iparosainak, gazdáinak elítjei, írók, hírlapírók, tanárok, tanítók, bírák, ügyvédek, tisztviselők és igen nagyrésztük vállán fegyverrel, légénysorban veri az orosz, a szerbet, a taliánt. A vezetője, a parancsolója, a tisztje egyúttal a barátja, a pajtása, jó cimborája volt a polgári életben is. Eppen mert intelligens, a légény tudja, hogy a szolgálatban nincs más csak föllebbvaló és alárendelt és a nagy, szent oél diadalának, sikerének érdekében magára veszi azokat a bilincseket, amelyeket önmaga rak a kezére és a szükséges alárendeltségi viszonyból folyó összes követelményeknek eleget is tesz. Azonban a szolgálaton kívül, a szabadabb érintkezés óráiban, a katonai fegyelem és tekintély feltétlenül szükséges határain belül — mondja a miniszter — semmi akadály sem lehet a szabad érintkezésnek, a polgári életben ápoló intim barátság további fenntartásának. A háború mindnyájunkat egy táborba vezérelt és nem lehet célja a hadseregnek, hogy azokat a szent kötelekeket, amelyeket a polgári élet szöött, szétszakítsuk. Sőt ellenkezőleg, az a feladat, hogy azok a hadsereg kebelében meg erősödjének. Ezért a tekintély és fegyelem szemmel tartása mellett megengedi a miniszter, hogy a tisztek, azokat, akik az ő társadalmi osztályukból valók, a polgári életben továbbra is feszítenél érintkezessenek, a nekik megfelelő helyiségekben együtt megjelenjenek és uri emberek közt szokásos társadalmi érintkezést ápolják.

A honvédelmi miniszter rendkívül liberális, okos rendeletét igen nagy szimpátiával fogadták tiszti körökben.

VÁROS ÉS MEGYE

Változás a városi tisztviselői karban. Arad város törvényhatósága ma tartott közgyűlésén nyugdíjazta Salac Béla aljegyzőt. A tehetséges és ambiciózus tisztviselő részére 1040 korona fizetési és 280 korona lakbér nyugdíjat szavaztak meg. Helyébe II-od aljegyzőül Petrány György fogalmazót, fogalmazóvá Lukács István dr. tb. fogalmazót választották meg. Mindkettő fiatal és már eddig is jól bevált munkaerő, Petrány most a harc téren felel meg derekasan kötelességének, Lukács dr. a polgármesteri hivatalban teljesít szolgálatot. Kóvár Zeigmond nyugdíjba vonulásával megüresedett kamarási állásra egyhangúlag Tenzlinger Károly város-gazdát, a városnak régi, kipróbált hűségű, rendkívül nagy szorgalmu tisztviselőjét választotta meg a közgyűlés.

Szállítanak tejet az aradi tejtermelők.

(Az Aradi Tejszarnok vevői „tejszégben.” — Burkolt áremelés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 9.

Mai lapunkban hosszabb cikkben emlíkeztünk meg arról, hogy az Aradi Tejszarnok közvelve felemelte a tej árát, amikor az idáig házhoz szállított (tehát költségesebb) tej árát most csak üzleteiben kimérve szolgáltat a tejet. Természetes, hogy a kimért és házhoz szállított tej ára közt differenciának kell lenni és amikor az Aradi Tejszarnok kimérve is 82 fillérért adja a tej literjét, tulajdonképpen burkolt tejdírágítást vezetett be.

Az Aradi Tejszarnok köriratában ezt többek között azzal indokolta, hogy elvállalta az aradi tartaléktörházak ellátását a ezért nem tudja a közönseget ellátni úgy, mint eddig. A közönsege körében azonban nehezen tudják megérteni, hogy mi köze a publikumnak — amely béke idején is volt vevőnek — ahhoz, hogy a Tejszarnok a tartaléktörházak tejjel ellátását vállalta el, szóval egy üzletet kötött, amely valószínűleg nem jár rá nézve deficitel. Mindjárt érthető azonban a dolog, ha megállapítjuk, hogy az Aradi Tejszarnok ezzel fuvart takarít meg, kocsi és lovat, kevesebb személyzetre van szüksége, megtakarítja azáltal, hogy csak saját telepén mér ki tejet, az edények megmosásának költségét, megtakarítja azt a személyzetet, amely eddig az edénymosáshoz volt szükséges. Négy helyen takarít meg tehát a tejszarnok jelentős összeget, de azért dekrétumának végén azt hirdeti, hogy a tej ára marad 82 fillér literenként.

Ezzel szemben a többi tejtermelő és tejgazdaságok egy fillérrel sem emelték fel a tej árát. A mezőhegyesi ménésbirtoknál érdeklődésünkre kijelentették, hogy tejkészletüket az Aradi Tejszarnoknak szállítják minden nap, de árát nem emelték. Ugyanezt a választ nyertük a gróf Zsuzsánky-féle ötvényi tejgazdaságtól is, amely naponta 1000—1200 liter tejet szállít a Tejszarnoknak.

A Leopold-féle bursáki tejgazdaság vezetője kérdésünkre a következő választ adta:

— A tejet eddig is, ezután is literenként 82 fillérért adjuk házhoz szállítva. A tej árának emelésére egyelőre nincsen ok s arra nem gondoltunk. Hogy a logyasztók mihozzánk jénának, vagyis hogy mi tejet mérünk ki, az alig fordul elő, de amennyiben megtörténik, akkor két fillérrel számíjuk olosobban a tej literjét.

Sokan szerzik be Aradon a báró Napcsa-féle tejgazdaságtól szükségüket. Innen a következő tevilágosítást kaptuk:

— A tej literjét mi huszonhat fillérért számítjuk a naponta körülbelül 875 litert szállítunk Aradra. Most semmi okát sem látjuk annak, hogy az árakat emeljék.

A többi nagyobb vagy kisebb tejtermelő és szállító szintén kivétel nélkül az eddigi árakon és eddigi megrendelőknek házhoz szállítanak tejet, csak a Tejszarnok vevői jártak pórul: ők tejszégben szenvednek, mikor az még nincsen is. A Tejszarnok ugyanis nemcsak házhoz nem küldi a tejet, nemcsak boltokban emelte a tejszarnok, nemcsak azt szabta meg, hogy egy liternél többet nem ad a nagyobb kvantumot megrendelt magánfogasztónak sem, hanem azt a liter tejet régi vevőinek még készpénz fizetés mellett sem adja ki, hanem azt követeli, hogy egész hónapra előre fizessék ki a megdrágított, reggel hét óráig átvendő tej árát.

Német csapatok is harcolnak az olaszok ellen.

(Nagyobb ütközet készül az Isonzonán. — Nem mennek olasz csapatok a nyugati harctérre.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Róma, június 9.

Milano. A lapok jelentései szerint a Lavaronei fennsíkron az olaszok németekkel is harcolnak s így elkerülhetetlen a hadüzenet Németország ellen.

Az eddigi harcok áttekintése.

Bécs, június 9. A tiroli és karintiai határon június 4-én nem történt lényegesebb esemény. Harc volt a Stiller-hágón a Judikáriában, a Folgaria—Lavarone-fennsíkron és a karintiai front több pontján. Valamennyi helyen, a Stiller-hágó kivételével, csak tűzérési párbaj folyt. A tengerparti vidéken négy olasz zászlóalj támadást intézett Tolmeintől északra lévő állásaink ellen, azonban nem ért el eredményt. Az ellenség június 5-én csak hatástalan ágyuzásra szorítkozott Tirol és Karintia határain. Lavarone—Folgaria vidékén megszálltak nehéz ágyúink, amelyek tűz alá vették az olasz határerődöket, ami igen öröndetes és fontos esemény. A tengerparti fronton az ágyuharc hevesebb lett. A Krn-hegy ellen való támadásban az olaszok tetemes veszteséget szenvedtek. Az ellenség hiábavaló kísérletet tett, Sagradónál átlépje az Isonzót.

Június 6-án látható eredményt ért el tűzérseink a tiroli határon. A karintiai határon, a Plöcken-szorostól keletre csapataink visszahódították Freikofelt, amelyet az olaszok ideiglenesen megszállottak. A Krn-ért tovább folyt a harc. A 2246 méter magas hegycsúcs-tól északnyugatra fekszik Krn község, ahol szintén harcoltunk. Az Isonzóhoz, némely helyen közelebb nyomult az ellenség. Ismeretes, hogy az olaszok egész tiroli és karintiai határuink mentén csapatokat állítottak föl. Ahol csak átlépték a határt, mindenütt keservesen tapasztalták, hogy micsoda óriási nehézségekkel kell megküzdeniök. Erődtéseink teljesíteni fogják a hozzájuk fűzött feladatot. Az a jelentés, amely szerint az ellenség nagyobb erőket tolt az Isonzóhoz, előre volt várható. Arról már van hír, hogy az olaszok megjelentek Piavánál, Coglionnál (Görz közelében), Gradiskánál, Sagradónál és Montfalconenál. Az ágyuharc e helyeken már meg is indult s az olaszok tapasztaltatták tűzérsegi fölényüket.

Kétségtelenül megállapítható, hogy az olaszok csak igen lassan haladnak előre. Erre bizonyosan meg van az okuk. Nekünk nem szokásunk, hogy lebecsüljük az ellenfelet, azt azonban állíthatjuk, hogy fölkészültségünk olyan nagyszertű, hogy nem kell félni az olasz offenzívától. Az újabb ellenség legyőzése nem lesz könnyű és mindenestre áldozatokba kerül, de bizonyos, hogy végül legyűrjük az olasz támadást is.

Az Isonzonán lesz az első nagy harc.

Kopenhága, június 9. Angol lapok jelentik Rómából: Az Isonzo mentén heves harc fejlődik. Az osztrák-magyar csapatok jól megerősített állásokban vannak és bőséges tűzérseggel rendelkeznek.

Mit jelent az olasz vezérkar?

Lugano, június 9. Az olasz vezérkar tegnapi jelentése így hangzik:

Napközben semmi jelentős esemény nem történt. Előretolt csapataink kisebb hadmozdu-

latai az egész front mentén, Stillerföchtől a tengerig kifejlődtek. A Lavarone—Folgariai fennsíkron tűzérseink fölénye egyre jobban kifejezésre jut. (?) Ennek a hathatós támogatásnak köszönhetjük, hogy gyalogságunk az ellenséges területen egyre előbbre tud jutni. (?) A nagy tömegek tömörülő mozdulatai mindenütt rendben mennek végbe.

Nem mennek nyugatra olasz csapatok.

Genf, június 9. A *Corriere della Sera* a cenzura engedelmével közölt vezércikkében cáfolja azokat az állításokat, amelyek szerint a francia arcvonalat olasz csapatokkal meg fogják erősíteni. Erre az időpont még nem érkezett el. Olaszország ugyan Franciaországgal szövetségben van, de elsősorban speciális olasz érdekekért harcol. A *Tribuna* jelentése szerint az olasz vezérkar öt semleges svájci haditudósítónak azt a kérését, hogy az olasz sereget kíséressen, megtagadta.

Az olasz szocialisták és a háború.

Lugano. Cervignolo szocialista polgármesterét és községtanácsát letartóztatták. A letartóztatás előzménye állítólag az, hogy a múlt év júliusában a közéleti választásokkor a piscetérén bombát helyeztek el, amely száznegyven embert megölt és megsebesített.

Chiasso, június 9. Beltrami szocialista képviselő beszédet mondott tegnap Novarában s kijelentette, hogy a szocialista párt szilárdan megmarad amellett az álláspontja mellett, hogy ellenzi a háborút.

Rablóhadjárat az olaszoké.

Prága, június 9. A *Narodna Politika* írja: Olaszország a délszlávok föléllenségének mutatkozik, mert meg akarja akadályozni e nemzeteknek az osztrák-magyar monarchiával való békés fejlődését, szabadságukat el akarja rabolni és exisztenciájukat tönkretenni, amennyiben az Adria vidékeire áthítozik. Az ország, amely valaha a saját szabadságáért küzdött, idegen nemzetek jogait és életét akarja elrabolni. Az olasz hadüzenetben egyetlen paránya sincs a becsületes elhatározásnak. A háború előre megfontolt gazdaság, amelynek nincs más célja, mint hatalmába keríteni oly népeket is, amelyek nem olasz nyelvűek és amelyeknek kultúrája is egészen más. Az entente talán meg lehet elégedve Olaszország beavatkozásával, de biztosak vagyunk abban, hogy még ezekben az országokban sincsen olyan becsületes ember, aki helyesebbé az olasz hitszegést.

Arad részvétele a hadsereg dicsőségében. Arad város törvényhatósági bizottságának Urbán Iván báró főispán elnöklésével tartott közgyűlésén mutatta be Varjassy Lajos polgármester Frigyes főherceg főhadparancsnok távirati uton érkezett köszönetét arra az üdvözlő felíratra, amelyet a város közönsége a gorlicei nagy győzelem alkalmából hozzá intézett, üdvözölve abba a diadalmas seregeket. Ugyancsak bemutatta a polgármester háziészredünk parancsnokának, Pfister Károly ezredesnek levelét, amelyben bejelentette, hogy átvette az ezred vezetését és az aradi fiúk milyen dicsőséget szereznek az aradi névnek. A törvényhatóság örömdotesen vette tudomásul az értesítést.

Enver pasa a bevehetetlen Dardanellákról.

(Olaszország segítségével se foglalhatják el a szorosot.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, június 9.

Enver pasa egy amerikai hírlapírónak kifejezte, hogy a Dardanellák ma ép oly bevehetetlenek, mint a Gibraltár s annyira ellentállóképesek, mint még soha. A Sedd il Bahr elpusztított védőműveit tökéletes szisztemájára új védőművekkel helyettesítették, ugyanily tökéletesek boszporusi védőműveink. Buvárhajóink flottájával nagyobb és tevékenyebb védőeszközzel rendelkezünk. Olaszország beavatkozása nem vehető komoly tényezőként. A történelem igazolja, hogy Olaszország még soha, egyetlenegy háborúban sem győzött. Alapítalan az a feltevés, hogy Olaszország beavatkozása a központi hatalmak hatalmas katonai szervezeteire jelentékenyebb hatással lehetne.

Előretolt szállítóhajók.

Konstantinápoly, június 9. A Milli-ügy-nökség a főhadiszállítás következő kommandó-ját közli:

A dardanellai arcvonalon tegnap rem volt jelentős akció. Ari-Burnunál tegnap reggel tűzérseink elpusztított egy ellenséges megfigyelő állomást. A Dardanellák bejáratánál lévő anatóliai ütegeink tegnap is hatásosan lövöldöztek az ellenség tűzérsegi állásait és a sedil-bahri szakaszban lévő táborát, valamint az ellenséges szállítóhajókat. Egy ilyen hajón, amelyet lövedékeink találtak, tűz támadt. Az eltalált hajó oldalra fordult és végül felborult. A többi szállítóhajó, amelyeken tüzelésünk nagy pániót idézett elő, sietve elhagyta horgonyzó helyét.

Más harcterekről nincs lényeges jelenténi való.

Nem lehet behatolni a szorosba.

Genf. A *Matin* tudósítója jelenti a Dardanellákról. A franciák pár száz méterrel előre mehettek Gallipolinál, habár a törökök szívesen ellentálltak. A török hadsereg hét hadtestből áll. Kitűnően vannak felszerelve s háromezer német tiszt és altiszt vezeli őket. Municióhiány a törököknél nem észlelhető. A szövetségesek flottája erős szárazföldi támogatás nélkül nem erőszakolhatja ki a behatolást a Dardanellákba, még csak Csanak Kalehig sem juthatna el. A tudósító kiemeli, hogy az ázsiai partról a törökök keresztűtüzben tarthatják a flottákat, amelyeket a német tengeralattjárók nagy tevékenysége is élénken veszélyeztet.

A szárazföldi török védőcsereg.

Szófia. Kétszáz ezer főnyi ázsiai hadsereg a Dardanellák védelmére Konstantinápoly felé vonult. Ezeken Sehren át minden nap husz katonavonatot szállít ázsiai csapatokat a fővárosba. Az új csapatok főleg Csanak Kaleh táján helyezkedtek el. Az új csapatokkal megerősített török hadsereg offenzívát kezd el. Gallipolinál Törökország most négy százezer főnyi sereggel védi a Dardanellákat.

Az arabiai harok.

Berlin. A Wolf ügynökség jelenti: A Tigris melletti ütközetről az angol sajtóiroda jelenti, hogy az angolok megszállták Amarat kormányzóságot. Hét száz katona megadta magát. A törökök perzsa területeiről az angol hadoszlopól üldözve erre felé vonultak vissza. A főcsapatot az angolok észlelőzték, kétezer katonát foglyul ejtettek, 18 ágyút, négy folyami gőzöt, 12 páncélos uszályhajót zsákmányoltak.

H I R E K.

Bryan államtitkár lemondott.

(Válság a Lusitania-ügy miatt.)

Távirati tudósítás.

London, június 9.

A Reuter ügynökség jelenti Washingtonból: Bryan külügyi államtitkár lemondott.

Berlin. Bryan, a lemondott amerikai külügyi államtitkár minden tekintetben jobbkeze volt Wilsonnak, az elnöknek. Működésében is megnyilatkozott, hogy föltétlen angolbarát. Nyomatékosan helyeselte a municiószállítást s a trüsztrók politikáját. Jelentőssé teszi a lemondását, hogy épp akkor következett be, amikor az angol lapok erőlyes jegyzéket vártak Wilsontól a Lusitania ügyben Németország ellen. Az erőlyes jegyzék helyett Bryan lemondása következett be.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti New-Yorkból: A német nagykövet legutóbbi tanácskozása Wilsonnal fél óra hosszáig tartott. Utána a nagykövet meglegedve távozott. Dernburg gyarmatügyi államtitkár Norvégián keresztül utazik Németországba. Anglia nem szándékszik hazautazását megzavarni, megakadályozni.

LEGUJABB.

Érkezett reggel 3 órakor.

(Táviróda, cenzurázva.)

Budapest. Ferenc Salvátor főherceg cs. és kir. lovassági tábornok, az önkéntes egészségügy vezérfelügyelője, a Magyar Vörös Kereszt vezénköhelyettese, a magyar nemzethez a következő proklamációt intézi: Mielőtt erejében s önfelháldozásában megedzett hadseregünk a háború tizedik hónapjában döntő csapást készül mérni ellenségeinkre, a szövetségben harminchárom évig társunk, Olaszország, orvul támadt reánk. Dicsőseges, legyőzhetetlen hadseregünk, melynek sorában a magyar nemzet párját nem találó hősiességgel küzd, újabb harcok elé néz. Nem kételkedünk, hogy ezen újabb feladatunk s erők tudatában, Istenben és ügyünk igazában vetett hittel hősiességes szövetséges társunkkal egyetemben dicsősegesen fogjuk megoldani. Hala a nemzet hazafias áldozatkészségének, a magyar Vörös Kereszt Együlethez oly gazdag adományok folytak be, hogy azok lehetővé tették az eddigi harcok fűtött sebek enyhítését, lehetővé azt, hogy a harc mezején vértüket ontott hősök nagy száma felgyógyultan a hadseregnek visszatérhessenek, sokan pedig a társadalom hasznos tagjaként övéikhez térhessenek vissza. Ösmervén a magyar nemzet lelki nagyságát, azon kéréssel fordulok bizalomteltően hazafias áldozatkészségéhez, hogy a magyar Vörös Kereszt Egyület emberbaráti törekvéseit ezentúl kettőzött igyekvéssel iparkodjék elősegíteni, hogy felséges urunk királyunk jel-szava „Bizalmam az ősi erényben” ezáltal is változatlan fényben tündököljön.

Washington. Wilson elfogadta Bryan államtitkár lemondását, amelynek oka a Németországhoz intézendő újabb jegyzék körül támadt ellentét. Bryan visszalépése a Németországgal való viszonyra jó hatású. Bryan utódja Lausing lesz.

Rotterdam. A londoni független munkáspárt glasgowi delegátusai 130 szárazattal 6 ellenében elhatározták, hogy felszólítják Asquith miniszterelnököt, hogy hozza nyilvánosságra Anglia békefeltételeit.

— A görög király tul van a krízisen. Athénból jelentik: A külföldi orvosok szerint Konstantin király tul van a krízisen s alapos a remény, hogy megmenthető.

— Közös minisztertanács. Budapestről jelentik: Holnap Budapesten értekezlet lesz a magyar és osztrák kormány tagjai közt. A tanácskozáson való részvétel céljából az osztrák kormány részéről holnap reggel Budapestre érkeznek: Stürgkh Károly gróf miniszterelnök, Schuster Rezső kereskedelemügyi miniszter és Zenker Ferenc földművelésügyi miniszter.

— Magyar zászló Berlinben. Budapestről jelentik: Mint a Bud. Tud.-nak Berlinből jelentik, a lakosságot felhívták, hogy a jövőben mindannyiszor, ahányszor a tartományi parancsnokságok zászlódísz alkalmazását rendelik, az osztrák szövetséges zászlaja mellett a szövetséges Magyarország zászlaját is tűzzék ki.

— Ima győzelmünkért és a békéért. A pankotai plébánia hivatal megható és emelkedett hangon felhívással fordul az ottani hívekhez, a következőket mondva:

— A reánk szakadt rettenetes világháború ólomsulya alatt nyög ma édes hazánk minden hű polgára. Nemcsak száz és százak küzdenek a harctéren, ontják véréket a lövészárkokban, vagy eszik a fogság keserű kenyerét hazájuktól távol a messze idegenben, hanem az itthon lévők is küzdenek, áldoznak, szenvednek és imádkoznak. Valamennyiünknek meg kell feszíteni lelkünk minden erejét az Eg. felé, leimádkozni a győzelmet a fegyverek, a békét a nemzetnek! Ennek az imának buzgóan és küzdelmesnek kell lennie, mert az Isten küzdő erőkre bízta a világsorsát! Az erőszak, az ármány, az önzés és gyűlölködés tömkelegéből kell kiemelni a világot. Ellenség környez bennünket mindenfelől. Az ember megrendül az adott szóban, a szövetségben való hitben. Mi hiszünk Istenben, bizunk győzelmünkben, alázatos imával járulunk Isten elé és szent haraggal vonulunk ellenségeink ellen. Ha ott győz imánk, akkor itt ami erős, harcban megedzett karunk legyőzi az életünkre törő ellenséget. Közös és küzdelmes imával fogunk fordulni az eg. Urához, ha június 13-án vasárnap Paduai szent Antal tiszteletére Kráitz Lajos dr. Pálma majorjában emelt kápolnához körmenetileg zarándokolunk, a hol a hitközségek lelkeszei külön-külön isteni tiszteletet tartanak, hogy az ártatlan gyermekek imájával egyesített könyörgéseinkben, kérjük Istent távolítsa a természeti csapásokat vetéseinktől, adjon szerencsés b. aratást, szerezzon győzelmet a fegyvernek, békét a nemzetnek. A körmenetben legyen részt mindenki vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül, hivatalok, egyesületek, testületek magánosok „jöjjön a község apraja-nagyja”, jöjjön a falu népe mind, kik egy Istent imádnak s ennek a hazának vagyunk a háború által szerongatott polgárai! Ha hiszünk, bizunk és imádkozunk, úgy az Isten győzelmet ad a fegyvernek, békét a nemzetnek.

— Hősi halál. Wollek Ede a 7. honvédszázad zászlósa, a Duna biztosító társaság aradi képviselőségének tisztviselője a Przemyślnél vívott harcokban elesett és Przemyślnben eltemették.

— Kisperegiek a hadikölcsönre. A kisperegi hitelszövetkezet vezetősége és Mateovits Béla községi jegyző a második hadikölcsön sikere érdekében mindent elkövettek és tekintve a községünk kicsiny voltát, vagyoni viszonyaihoz mértén a szinmagyar telepes lakosság hazafiui lelkesedéssel és áldozat készséggel hozta kis tökéjét a haza részére. Többben az adósságuk kifizetésére szánt és szükséges összeget használták fel a hadikölcsönjegyzés céljára, csak hogy részt vehessenek benne. Az első hadikölcsönre 30 000 koronát jegyeztek, így közel 100 000 koronát jegyeztek a kisperegiek, igazán elismerést érdemlő lelkesedéssel és buzgalommal: A jegyzések a következők: Mateovits Béla jegyző 10 000 korona, ifj. Saričky András 2400 korona, ifj. Saričky Mihály 1900 korona, Sőki Gergely 1900 korona, Zalai Antal 1600 korona, Varga Mihály 1500 korona, Kovács János 1200 korona, Gulyás Sándorné 1200 korona, Bordás Lászlóné 1100 korona, Duska Györgyné 1100 korona, Szabó Mária 1000 korona, Sőki Katalin 1200 korona, Cs. Szabó Péter 1000 korona, ifj. Rostás János 1000 korona, Faragó Lajos 1000 korona, öz. id. Faragó Sándorné 1000 korona, id. Saričky András 900 korona, S. Szabó Mihályné 800 korona, ifj. P. Nagy Sándorné 800 korona, Vig Ferenc 700 korona, Molnár András 600 korona, Vörös Katalin 600 korona, Szabó I. Sándor 600 korona, Vörös Balázs 500 korona, Kapus Sámuel 500 korona, öz. Faragó Istvánné 500 korona, Faragó Mihály 500 korona, Valdkó Náci 500 korona, Cs. Szabó Imre fm 500 korona, Nagy Imre 500 korona, Nagy Bálint 500 korona, Czobor Mihály 400 korona, Valkó Mihály 400 korona, Nagy Sándorné 400 korona, öz. Nagy Andrásné 400 korona, Benedek Luiza 400 korona, Vig Sándor 400 korona, Bulzán Károlyné 400 korona, Kiss Julianna 400 korona, Nagy I. Sándorné 400 korona, Mészáros Sándorné 400 korona, Mátyás Imre 350 korona, Bárdi Sándorné 350 korona, Szabó István 300 korona, Farkas Jánosné 300 korona, Kovács András 300 korona, S. Szabó Mihályné 300 kor., Mohácsi Jánosné 300 kor., Fűrös Zoltán, tanító 200 korona, Gulyás Péter fm. 200 korona, Fodor János 200 korona, Komlódi István 200 korona, Ónodi József 200 korona, M. Komlódi Zsigáné 200 korona, Teslér György 200 korona, öz. Kovács Sándorné 200 korona, Német Bálint 250 korona, Ónodi Lajosné 200 korona, Horváth János 150 korona, Horváth György 150 korona, Szabó László 100 korona, Veres Balázs 100 korona, Sinka Gergely 100 korona, Czirják Imre 100 korona, Gerőcs Bálint 100 korona, Dobos Gergely 100 korona, Kisperegi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 2000 korona, Kispereg község, mint erkölcsi testület 1500 korona, Borza Sándor 600 korona, ifj. Komácsi Józsefné 600 korona, Nagy István 500 korona, Cs. Szabó Mihály 400 korona, Veres Sándor 400 korona, Mohácsi Jánosné 300 korona, Gerőcs Sándor 300 korona, K. Szabó Sándor 300 korona, Vig Sándor 200 korona, Bárdi Andrásné 200 korona, Bohos Károlyné 100 korona, Vörös Sándor 400 korona, Farkas Józsefné 200 korona, Molnár Sándor 100 korona, Molnár Károly 100 korona, Sinka Mihály 50 korona, ifj. Nagy Bálint 200 korona, Kisperegi Hitelszövetkezet 5000 korona, Bekó László 800 korona, Gulyás József 700 korona, Ferenczi Irma 200 korona, Mészáros Sándorné 200 korona, összesen 68.400 korona.

— Glück Károly emlékezete. A város egyik érdemes polgárának, a törvényhatóság buzgó tagjának, Glück Károlynak elhunytát jelentette be Urbán Iván báró főispán a törvényhatóság mai közgyűlésének. Meleg szavakkal emlékezett meg az elhunyt polgári erényeiről és javaslatára a közgyűlés részvétnékné jegyzőkönyvében ad ki-jevezést és arról értesíti a családot.

— „Aradon nincs drágaság.” Abból az esetből kifolyólag, hogy a közlelmzési bizottság a nagy és tarthatatlan drágasággal szemben azt állapította meg, hogy Aradon nincs drágaság, egy régi, de még ma is jó anekdota felfrissítését tartjuk szükségesnek. Egy kis mezővárosban tűz támadt. Az önkéntes tűzoltóság csakhamar meg is jelent a tűznél és annak eloltásához látott. A tűz már ugyyszólván teljesen lokalizálva volt, amikor lélekzszakadva megérkezett egy — nem könnyű testi súly — tűzoltó. A tűzoltóparancsnok szemrehányással illette a megkészt tűzoltót, mire az így védekezett:

— Bocsanatot kérek, de nagyon messze lakom.

— *Költözzön közelebb!* — válaszolta bölcsen a főparancsnok.

A tűzoltó kollegák jót nevettek a főparancsnok komoly tanácsán. A közlelmzési bizottság válasza is ilyenféle.

A város minden polgára kétségbeesetten jajveszkel, hogy az általános drágaság miatt nem lehet megélni. A kenyértől a busig minden méregdrága. Itt a sok főzelék féle! Annak most van az idénye, van bőven belőle, de mint tudjuk, ez is drága. Amikor még az is luxus, ha az ember kenyérral akar jól lakni, mert az is drága, szóval: *amidőn bebizonyíthatóan minden drága*, akkor jön az élelmzési bizottság és egyszerűen kijelenti, hogy „Aradon nincs is drágaság”. Ilyen alapon azt is lehetett volna bátran állítani, hogy pl. nincs is háború...

— Gyógyszertár a Mosóczy-telepen. Kamráth János és társa gyógyszerári engedélyt kérnek a Mosóczy-telepre. A közegészségügyi bizottság a kérelem elutasítását javasolta, míg a tanács azt kérte a közgyűléstől, hogy pártolólág terjessze fel a kérvényt a miniszterhez. Faragó Rezső és Nemess Zsigmond dr. a tanács javaslatával szemben foglaltak állást. Az elnökö Urbán Iván báró főispán pártolásra ajánlotta a kérelmet, mert — úgy mondotta — a Mosóczy-telep szegénysorú lakosságának szüksége van gyógyszerárra, minthogy nem tarthatnak cselédet, aki a távol eső gyógyszerárból elhozza a gyógyszert. A közgyűlés 44 szóval 17 ellen a tanács javaslatát fogadta el.

— Friedmanescu Simon. Nagyot néztek Friedmann Simon pécsai kereskedő hozzátartozói, olvasva azt a levelező lapot, amelyet Friedmann az orosz hadifogságból írt övéinek. Néhány szóval elmondja, hogy Przemysl-ből az oroszok elvitték, jó sora van és egészséges. Azonban, írja, ezt élelmességének köszönheti: észrevette, hogy az oroszok minden lehető módon kedvében járnak a román nemzetiségű katonáknak, mert Romániát szeretik hálójukba keríteni. A legutolsó román paraszt is átlát a szitán, de azért szívesen él a helyzet adta előnyökkel. Ezért elhatározta is, hogy románának mondja magát és a nevét megrománosítva Friedmanescunak diktálta be. Kéri övéit, hogy ezen a néven címezzék a leveleket.

— Levél az orosz hadifogságból. Berger Sándor, a gyulai 2. honvédezred tizedese, aki Przemysl mindkét ostromát a várban élte át, hónapok óta nem adott életjelt magáról. Ma május 28-iki kelttel levél érkezett tőle laskeneből, amelyben azt írja, hogy jó sora van, az oroszok türelemmel bánnak a hadiloglyokkal.

— Neptun Marosfürdő férfiosztálya megnyílt, női osztály pár nap múlva rendelkezésre áll.

— Papírárukból nagy engedményt nyújt vízszinteladónak Kerpel papírnagykereskedése.

— A kintvétel. Alább közölt levelet egyik telekezeti iskolai tanítónő kapta vizsgálja alkalmával egyik tanítványának édes anyjától, mely oly szellemesen aktuális, hogy megérdemli a közlést. A levél, melyen hosszú fonalon függ az aranypecsét, a következő: „Kedves N. N. Személyem körüli Miniszterem előterjesztésére Önnek a legfelsőbb elismerésem nyitvánitása mellett köszönetet mondok a nekem és Házamnak tett megbecsülhetetlen szolgálataért. Dícső osztályánál elért eredményekért és leányommal tanúsított hősies önfeláldozásáért Önnek a Pour le mérite sichecheitstít a vitézségi szalagon a legkagyelemesbben megengedem. Kedvelt Híveinkhez tovább is hajlandók vagyunk. Kelt Aradon, 1915 jún. 8. I. W. J.-né s. k. W. Gy. s. k., Öfensége személye körüli miniszter.” A történelmi hűség kedvéért megjegyezzük, hogy az említett antik tü tényleg egy vitézségi érdemszalagra volt betűzve.

— Egy kis árjegyzék kivonatai Fischer áruházának a Szabadság-téren, u. m.: nyers szilvém női és férfi-ernyők Kor. 4.50 fűlér, férfi cérna-harisonyák katonák részére is megfelfűlér, 50 fűlér párja. Turista ingek nagy választékban 8 korona darabja, rövid alsónadrágok 1.50 fűlér. Mindenki keresse fel a Fischer áruházát a Szabadság-téren. Fényk p kedvezmény. 227

— Felhívjuk a tanuló ifjuság figyelmét a szűnődő alkalmából Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

— Hadisegélyző bélyegek szavat két koronájával veszi Kerpel könyvkereskedése. Ugyszintén vesz egész bélyeggyűjteményeket és könyvtárakat is. 193

— Olaszország térképe Kerpelnél. 193

— Olcsó papírszalvetták Kerpelnél. 193

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Gyárfás Dezső és művésztsukata a Központban. Minden évben vendégszerepel Aradon Budapest közkedvelt komikusa Gyárfás Dezső. Már neve is kellő birtosíték arra, hogy ahol fellép, zsufolt ház nézi végig az előadást és élvezi művészi játékát. Gyárfás ezúttal elsőrendű művésztsukulátával lép föl, akik közül elsősorban fölemlítendő Szász Ilona a Royal Orfeum tagja és Sándor Steti, továbbá Faragó Jenő, Szász Mihály, F. Dénes Frédi és Baranyai Ernő. A műsort csupa aktuális számból áll. Szinre kerül: Katonás nagysága, operett, Vékony ur párbajozik, bőhozat. Mindkettő Gyárfással a főszerepben. Az előadások mindenkor 9 órai kezdettel, t. hó 11, 12, 13 és 14-én tartatnak meg. Tekintettel azon nagy érdeklődésre, amely Gyárfás esték iránt megnyilvánulni szokott, ajánlatos hely lefoglalásáról előre gondoskodni.

* Hindenburg pilótája. (Az Uránia színház slágere.) A tegnapi bemutató az egész vonalon nagy sikert aratott. A hazafias dráma, melynek cselekményébe bájos szerelmi idill szövődik, tárgyánál fogva is lekötötte a közönség érdeklődését. Maga a téma, mely miatt az egész dráma íródott, annak bizonyítása, hogy a háborús együtt működés, lerombolja kiváltságosok utolsó várlokat is és az ember kezd értéke szerint megbecsülni. A fiatal gróf és a szegény erdészleány története nem egyéb, mint ennek az eszmének tetszetős jelképezése. A közönség megértette ezt a nemes tendenciát és meleg rokonszenvvel kísérte végig a cselekmény minden mozzanatát. — A nagybácsi című vígjáték pedig a legőfietesebb és legpompásabb dolog amit az idei szezonban láttunk. Kacagtató jelenetek, a képtelen helyzetek egész légió, a állandó derűtségben tartotta a nézőteret. — Hanny! Gyere vissza minden meg van bocsátva. 5

SPORT.

+ Az Aradi Torna Egyesület június 10-én (csütörtökön) délután 6 órakor a Millennium sörszarnok külön helyiségében választmányi ülést tart, melyre az ATÉ választmányi tagjait ez uton hívja meg az elnökség.

Románia fenntartja semlegességét.

(Az entente nem boldogul a Balkánon. — Bolgár koronatanács.)

Ismeret tudósítás.

Bukarest, június 9.

Zürich. A Neue Zürcher Zeitung jelenti: Miután Itália a háború mellett döntött, a még semleges Balkán államok helyzete kritikus pontra jutott. Az egyes államoknak az ententeval, illetőleg a központi hatalmakkal való tárgyalásáról megbízható hírek nincsenek ugyan, azonban jól értesült forrásból arról értesülünk, hogy Románia a négyes szövetség elé olyan tulzolt követeléseket állított, hogy a tárgyalások teljesen meghusultak. Ennek következtében Romániának Ausztria-Magyarországhoz való közleledése várható. Ilyen körülmények között természetesen nem érhet el sikert a négyes szövetség Bulgáriában sem. Ami Görögország magatartását illeti, ott csak a képviselőválasztás hozhatja meg a döntést, ami két hét múlva történik meg. A józan politikusok biznak abban, hogy a mai kormány ismét többséghez jut és ezzel Görögország békéje továbbra is biztosítva marad.

Bratiansu nem bízik az oroszokban.

Köln, június 9. A Kölnische Zeitung bukaresti tudósítójának jelentése szerint az a híradás, hogy Olaszország és Románia együttesen járnak el, nem felel meg a valóságnak. Olaszország egyedül kötött egyezséget a hármass entente hatalmaival s Románia ezektől a tárgyalásoktól távol tartotta magát. Teljesen igazolt az a föttevés, hogy Románia Olaszország semlegességét, Olaszországgal szemben a román kormánynak, de különösen Bratiansu miniszterelnöknek semmi bizalma sincs.

Román szociálisták a békéért.

Bukarest, június 9. A hatóság csak nagy fáradsággal tudta megakadályozni a szociálistákat abban, hogy a háború ellen való tüntetés közben zavargást ne támasszanak. Tegnap az esti órákban a ruszofil Adverul szerkesztősége elé akartak vonulni, ezt a céljukat azonban nem érték el, mert a házat erős katonai csapatok védelmezték. A szociálisták tüntető gyűlések vezetői kijelentették, hogy ha szükséges, szakítanak eddigi békés magatartásukkal, hogy erőszakkal is megakadályozzák, hogy a román népet akarata ellen is a háború ösvényére sodorják. A szociálisták a legközelebbi vasárnapon több helyen tiltakozó gyűléseket tartanak.

Döntés a semlegesség mellett.

Berlin, június 9. Lu ganóból táviratozzák a Tägliche Rundschau: A milánói Secolo, a melynek Bukarestben lévő tudósítója összekötést tart fenn az oroszbarát párttal, közli tegnap számában, hogy a román minisztertanács a semlegesség fenntartása mellett döntött. Döntő befolyással volt erre az a körülmény, hogy az orosz kormány még az olasz királynak a cárhoz intézett levele után sem volt hajlandó Romániának engedményeket tenni.

Bolgár koronatanács.

Chiasso, június 9. A Giornale d'Italia szófiai tudósítója jelenti, hogy Radoszlavov miniszterelnök közölte a hatalmak külügyi hiva-

HANNY! GYERE VISSZA, MINDEN MEG VAN BOCSÁJTVA.

41

talával, hogy Bulgária Olaszország beavatkozása után is semleges marad. Ugyanese a lap értesülése szerint Brania kastélyba koronatanácsot hívtak egybe, amelyen valamennyi miniszter s a vezérkar főnöke is részt vesz.

Román-bolgár megegyezés.

London, június 9. A „Times” balkáni tudósítója jelenti Bukarestből, hogy a román-bolgár viszony állandóan jobb lesz és kétségkívül idővel arra fog vezetni, hogy a két állam között védőszövetség fog létesülni, amelynek alapját Románia azzal teremti meg, hogy területi engedményeket tesz Bulgária számára Dobrudzsában. Ugy a román, mint a bolgár kormány át van hatva annak a tudatnak fontosságától, hogy mit jelent országukra nézve a két hatalom együttműködése olyan időben, amikor a Balkánon krízis uralkodik és közösen kell megvédeniök és képviselniök nemzeti érdekeiket. Azok a nagy ellentétek, amelyek az 1913. évi események miatt Románia és Bulgária között fennálltak, fokozatosan enyhültek és ma már oly viszonyt teremtettek, amelyben nemcsak szabadkeszt adhat egyik állam a másiknak, hanem azt is lehetségessé teheti, hogy a közeljövőben döntően foglalhasanak állást az európai kérdésben is.

TANÜGY.

(—) A női felsőkereskedelmi iskola bizonyítványai. Arad város törvényhatóságának mai közgyűlésén, a napirend tárgyalása előtt Múlek Lajos dr. felszólalt és szavá tette, hogy a női felsőkereskedelmi iskola szervezeti szabályzatát, amelyet a miniszter annak idején első fogalmazásban nem hagyott jóvá, újból nem készítették el és így félt, hogy az első tanév végén kiadott bizonyítványok nem érvényesek. Urbán Iván főispán és Varjassy Lajos polgármester megnyugtatták a felszólalót, amennyiben kijelentették, hogy a bizonyítványok érvényesek, mert a miniszter az iskolának megadta a nyilvánossági jogot.

Felolvas szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

PRO PATRIA.

A „Duna” Biztosító Társaság aradi vezérigazgatója igaz fájdalommal jelenti, hogy nagy reményekre jogosító, derék tisztviselője

Wollek Ede

a m. kir. 7-ik honv. gy. e. zászlós,

a Przemysl körüli gigantikus harcokban, királyáért és hazájáért vívott egyik nagy ütközetben hősi halálát lelta. — Bajtársai a przemysl-i temetőben helyezték örök nyugalomra.

Szeretett kartársunk emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Arad, 1915. június hó 9-én.

2092

* Az ezen sorok alatt közzétett nem vállalunk felelősséget.

MUSCHONG

BUZIÁSI PHÖNIX

vasmentesített szénsavdús természetes ásványvíz.

ÜDIT, EROSIT, GYÓGYIT.

Borhoz és pezsgőhöz kitűnően alkalmas.

Bakteriummentes asztalvíz (radioactive.)

FÖLERAKAT ARADON: özv. Winkler Sándorné, Magyar-utca 4. szám. Telefon 598.

Uj szálloda

Nagyváradon, a Rákóczi-uton!

Megnyílt a nagyuri kényelemmel berendezett

Vaiszlovich Park-Szálloda.

60 szobával és lakosztályokkal. Fürdőszobákkal, minden szobában meleg-hidegvizes mosdókkal. — Melegvízfűtés. Vacuum Cleaner, higiénikus berendezés. — Zene-mentes, csendes és tiszta hely.

Nagy fenyves park, lugasokkal és Glorietekkel!

Nagyváradon, Rákóczi-ut 5. sz.

Telefonszám: 808.

Villamos megállóhely!

Automobil garage és istálló.

1891

APOLLO SZÍNHÁZ.

Június hó 10-én, 11-én
csütörtökön és pénteken

A Nordisk Films Comp. ujdonsága:

Az attasé

Aktuális kémkedési dráma 3 felvonásban.

Főszereplő:

Else Fröhlich.

Az előadások 1/2, 3/8 és 9 órakor kezdődnek.

1891

KATONÁINK ÉLETMENTŐJE A

„SZANITEC” TETÜPOR

Legbiztosabb szer a kütéces tifuszt
terjesztő ruhatetvek ellen.

Gyógytárakban, drogériákban már mint kész tábori csomag (csak a címet kell ráírni) kapható 1 koronáért. Kérjünk azonban határozottan „Szánitéc”-port, mert mint minden jónak, ennek is akad alány utazása. Ahol nem volna kapható oda 3 dobot utóvételel küld. Auber győgytár, Mohács. 5747

Ujszentannai vámörlo-
malmunk részére ke-
resünk azonnali be-
lépésre egy tisztességes,
józanéletű

főmolnárt.

Ajánlatokat kérünk
eddig alkalmazás meg-
nevezésével Zimmer-
mann Adám Ujszent-
anna címre küldeni. 2075

Mindenféle

nyomtatványok

izléses, osnos kivitel-
ben készülnek az

Aradi nyomda r. t.

nyomdájában,

JOZSEF FOHERCEG-UT 22. SZAM

Figyelem! Ujdonság!

Szorult helyzetben jó tanács sokat ér!

A folyton növekvő hus-árak miatt nehéz a t. fogyasztó közönség igényeit úgy kielégíteni, hogy az kevés pénzért jót egyen! Hogy ezt lehetővé tegyem, bevezettem

a vegetárius élelmi cikkeket,

melyek által beigazolom, hogy olcsó pénzért is jót lehet enni.

Árak:

Tejföllel habart zöld borsó 60 f.	Tejföllel habart Spárga... 70 f.	Turós rétes egy adag... 60 f.
" " " bab 60 f.	Vajas burgonya... 50 f.	" lepény egy adag... 60 f.
" " " tök 60 f.	" rántott hal... 70 f.	" palacsinta egy adag 60 f.
" " " Carfiol 70 f.	" főtt és sült tészták 60 f.	" dereje egy adag... 60 f.
Abonnenseket elvállalok, naponta új étlap.		Mindennemű tejleves... 30 f.

Kiváló tisztelettel

2077

özv. Krauszmann Sománé vendéglős, Asztalos Sándor-utca 9.

Ugynökök és házalóknak

alkalom kínálkozik egy minden háztartásban könnyen eladható új és kedvelt cikk eladása által naponta bebizonyíthatóan 30-40 koronát keresni. Menekülteknek is igen alkalmas. Adolf Oppenheim. Máhr.-Ostrau, Brückengasse 18. 8903

Legfinomabb

Petroleum

ltr. 56 fillér.

1011

Braun N. A.

festékraktárban

Arad, Boros Beni-tér 7.

Veszek és eladok:

burgonyát,

babot, szalonnát, zsirt,

1207

waggontételenként és mmá-zsánként.

Kalmár Endre

Asztalos- és Chorin-u. sarok.

Telefon 670.

Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz.
I. emelet.

Elsőrangú okleveles tanerők, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi és középiskolai előkészítés és továbbképző tanfolyam. Külön tárgyak: Idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Beiratás június hó 30-ig.

Kívánatra prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,

okl. tanítónő.

2027

933. Telefon szám 933.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,

Asztalos Sándor-utca 1-5.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsilüléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karnisokat, mosdó-asztalokat lemezzel, összeszukható ágyakat és madracokat. Szállodal és kávéházak, kórház és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlök.

801

Költözködők

figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez

481

Kalmár József

villanyszerelési vállalat

Arad, Salac-utca 2. sz.

242. Telefonszám 242.

Andrássy-tér 8. szám

házban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohányüzletnek alkalmas — azonnaira

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó hivatalában József főherceg-ut 20.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára.

Gyermekkocsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmu- és játék-áru üzletében

1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Tetvek és férgek

ellen legbiztosabb óv- és irtószer

a „PETRIS“-folyadék

(Anisol compositio.)

Párszori bekenés által megszabadít — különösen a harcúterén levő katonákat — a kiütéses tifusz-hordozó tetvektől. Tábori csomagolásban (csak a címet kell reáírni) ára 1 korona 60 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájjüregt desinfiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmullik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utasítással 1 korona.

Peppo-hintőpor ára utasítással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Apró hirdetések.

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

Kiss Ernő-u. 9. szám alatt 2 udvari kétszobás, előszob, fürdőszoba, stb. modern lakás, augusztus hó 1-re. 2028

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 3 szobás másodemeleti udvari lakás minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Erzsébet királyné körút 18. a. számú ház első emelete, mely modern ötszobás lakásból áll, azonnal vagy 1. évi augusztus hó elsejére kiadó. 1646

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

INGATLAN.

Eladó

Fácán-utca 6. számú sarokház minden elfogadható árban és egy jól berendezett lakatos műhely, esetleg a szerszámok külön-külön is eladatnak. Értekezhetni ugyanott. 2097

ALKALMAZÁST KERES.

Harcotérről visszatért

hadmentes fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre állást keres. Cím Handzsarilla Döme. Vinga. 2099

ALKALMAZÁST NYER.

Fűszer- és esemegéjlesztőbe azonnali belépésre segédet keresek. Írásbeli ajánlatokat, esetleg személyes bemutatkozást kér Babcsányi Ferenc, Temesvár. 2095

Deutsches Fräulein

wird aufgenommen. Adresse in der Administration. 2101

Fiatalkereskedő segéd

a fűszer vagy hason szakkiméből, alkalmazást nyerhet. Cím a kiadóhivatalban. 2101

Jó modern,

ügyes kereskedő segéd, kellő intelligenciával, könyv- és újság-árusító üzletben felvétetik, 150 korona kezdő fizetéssel. Cím a kiadóhivatalban. 2048

Gabonaüzletben jártas

3-4 évi gyakorlattal bíró irodai tisztviselő keresetük, ki a német nyelven is perfekt. Mindkét nyelven írt ajánlatok „Bistos jövő” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2078

Planoér tanulók,

fiukat és nőket is felvessz az Aradi Vendéglősök elhelyező irodája, Szabadság-tér 21. 2047

ÜZLETEK.

Egy jömenetelő

iparvállalat gépekkel felszerelve, nagy munkakörrel, a befektetett tőkét egy év alatt ki lehet keresni, betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2098

Andrássy-tér 8.

szerű házban egy kisebb üzlethelyiség — különösen dohányüzletnek alkalmas — azonnaltalra kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22. szám.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Márványlapok

nagyobb méretűek, megvételre keresetnek. Cím a kiadóhivatalban. 2108

Ajánlok

prima raffiát legőcsöbben Roth József, Eötvös-utca 8. Telefon 88. 1706

„Eos”

a világ legjobb szintelen cipőtisztító szere lack és színes bőrcipőkhöz. Tisztít és fényesít. Kapható kizárólag a Cipő Törszében, Apollo mosi mellett. 5161

Náder Gyula és Fia

késműves és villanyszerelési üzlete Weltzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák korszerűsége legpontosabban eszközölnetnek. 148

Hántartási cikkek

és butorok elköltözés miatt, juttatnyosan eladók. Weltzer János-utca 8. II. 1812

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésben, Szabadság-tér. 781

Világos és sötét mátt

hálószoba butorok eladók. Bleier I., Szent-Pál-u. 12. 689

KÜLÖNFÉLE.

Krausz Paulin

első aradi 112.000 kötetes kölcsönkönyvtárát a vakációnak ünnepére részére kedvezményes árban ajánlja. Ugyanitt új és használt iktatásigazatók legőcsöbben kaphatók. 241

Itt az influenza.

Védekezzünk, ígyünk naponta háromszor Hehs-féle Vasas chinabort, ez a kellemes zamatu titkos készítmény kitűnően absorbeálható vasas chinint tartalmaz, miért is úgy felelték, mint gyermekek is egyszerű eredménnyel veszik. — Gyengélkedőknek, lábadozóknak, vérszegény, sápkóros egyéneknek legőcsöbben ajánljuk. Ár 240 fillér. Kapható Földes Kelemen és Hehs Vilmos gyógyszerárában Aradon. 12

Képviselő

lapapucs és facipők eladására magas jutalék mellett keresetnek.

Ajánlatok „Vertreter 1366.” jellege alatt Annoncen Expedition M. Dukes Nachf. A. G. Wien, I. Wollzeile 18. küldendők. 8947

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczi Lajos

órás és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér. Telefon 964.

27—1915. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a lippai kir. járásbírósnak 1914. évi Sp. 468/7. számú végzése következtében Dr. Missits Konstantin lippai ügyvéd által képviselt Pantya Péter petercsei lakos javára 201 kor. 20 fill. a jár. erejéig 1915. évi január hó 5 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 960 koronára becsült következő ingóságok,

u. m.: ökrök, tehát nyilvános árverésen eladainak.

Mely árverésnek a lippai kir. bíróság 1914. évi V. Sp. 463—7 számú végzése folytán 88 kor. hátralékos bíróság már megállapított költségek erejéig, Petercsén alperes lakásán leendő megtartására 1915. évi június hó 18-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felüljoglatatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik Kelt Lippán 1915. évi június hó 4. napján.

Orosz László

kir. bír. végrehajtó.

2100

Értesitem

a n. é. közönséget, hogy az

éttermemet

a Zrínyi-utcába (Apollo színház mellé) helyeztem át,

ahol naponta villásreggeli, meleg és hideg éttek tiszta libasírral főzve, állandóan kaphatók. Minden időszakban meleg és meleg fiatal libasültet házhöz küldve is kaphatók. Ugyszintén mindenféle házi sütemények, mint káldi és fládni, állandóan készletben vannak. Jutányos árak. Szolid kiszolgálás. Kiváratra házhöz szállítás. További szíves pártfogást kérek, kiváló tisztelettel

Goldman Regina.

A szépségápolás titka a használandó széplőszerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely orém 1 korona.

Szines arceporok!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszín, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Máttyás gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.